

Financování ochrany kulturních památek v ČR – Valašské muzeum v přírodě v Rožnově p. R.

Bc. Martina Barabášová

Diplomová práce
2010

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Martina BARABÁŠOVÁ**
Studijní program: **N 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**

Téma práce: **Financování ochrany kulturních památek v ČR –
Valašské muzeum v přírodě v Rožnově p. R.**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Vymezte základní zásady ochrany kulturních památek.
- Analyzujte jednotlivé možné formy financování ochrany kulturních památek.

II. Praktická část

- Charakterizujte základní potřeby finančních zdrojů u národní kulturní památky Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm za vybrané období.
- Doporučte vlastníku národní kulturní památky další možnosti finanční podpory a upozorněte na případná úskalí při jejich získávání.
- Na základě získaných poznatků zhodnoťte současné možnosti financování ochrany kulturních památek z hlediska právní úpravy a formulujte doporučení de lege ferenda.

Závěr

Rozsah práce: **cca 70**
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

- [1] JURNÍKOVÁ, J. et al. Správní právo: Zvláštní část. 6. dopl. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2009. 399 s. ISBN 978-80-210-4847-8.
[2] KESNER, L. Marketing a management muzeí a památek. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1104-4.
[3] PEK, T. Financování provozu, údržba a obnova památek: Díl I. Prostředí a souvislosti. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2007. 116 s. ISBN 978-80-245-1309-6.
[4] PEKOVÁ, J. et al. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 3. aktual. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
[5] ZÍDEK, M., KLUSOŇ, J. Zákon o státní památkové péči a jeho prováděcí předpisy s komentářem. 1. vyd. Praha: ABF - Arch, 2005. 248 s. ISBN 80-86905-10-1.

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Jana Jurníková, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: **29. března 2010**
Termín odevzdání diplomové práce: **3. května 2010**

Ve Zlíně dne 29. března 2010

doc. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

prof. RNDr. René Wokoun, CSc.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně ...12.4.2010

.....
Bakalářová

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídí k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Předmětem mé diplomové práce je zejména charakteristika a zhodnocení stávajícího systému financování ochrany kulturních památek. Tomuto předmětu odpovídá i struktura práce. Její teoretická část se zabývá obecnými otázkami památkové péče a jejího financování, jako jsou pojem památková péče, právní úprava, vymezení chráněných statků památkové péče a přímé a nepřímé finanční možnosti vlastníků památek. Praktická část je zejména zaměřena na specifika financování národní kulturní památky Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm a problematiku míry její finanční soběstačnosti. Nakonec je systém financování komplexně posouzen, přičemž zde nechybí formulace určitých doporučení pro řešenou oblast.

Klíčová slova: Památková péče, památkový zákon, kulturní památka, přímé a nepřímé financování ochrany kulturních památek, kompenzace veřejného zájmu

ABSTRACT

The point of my master thesis is a particular characteristic and evaluate the current financing system of protection of cultural monuments. The structure of the thesis corresponds to this point. Its theoretical part deals with general questions of conservation and its financing, such as the concept of conservation, regulation, demarcation of protected objects for conservation and the direct and indirect financing options to owners of monuments. The practical part is particularly focused on the specifics of the financing of national monuments the open air museum in Rožnov pod Radhoštěm and its level of financial self-sufficiency. Finally, the funding system is comprehensively assessed and there is the formulation of recommendations for certain area of problems.

Keywords: Culture monument conservation, Heritage Act, Cultural monument, direct and indirect financing of protection of cultural monuments, compensation of public interest

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla především upřímně poděkovat vedoucí své diplomové práce JUDr. Janě Jurníkové, Ph.D. a vedoucím pracovníkům Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm, provoznímu náměstkovi RNDr. Václavu Mikuškovi a ekonomickému náměstkovi Ing. Petru Jurečkovi za jejich cenné rady a připomínky, které mi při zpracování této práce velmi pomohly.

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 VÝZNAM PÉČE O ZACHOVÁNÍ A ZHODNOCENÍ KULTURNÍCH PAMÁTEK.....	12
2 PRÁVNÍ ÚPRAVA PAMÁTKOVÉ PÉČE.....	15
2.1 ZÁKON O STÁTNÍ PAMÁTKOVÉ PÉČI	15
2.2 SOUVISEJÍCÍ VNITROSTÁTNÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY.....	17
2.2.1 Ústavní rámec.....	17
2.2.2 Další právní předpisy spojené s problematikou	19
2.3 MEZINÁRODNÍ DOKUMENTY OCHRANY KULTURNÍHO DĚDICTVÍ	21
3 CHRÁNĚNÉ STATKY PAMÁTKOVÉ PÉČE.....	22
3.1 KULTURNÍ PAMÁTKY	22
3.1.1 Vznik a zánik památkové ochrany	24
3.1.2 Movité a nemovité kulturní památky	25
3.1.3 Samostatné a souborné kulturní památky.....	26
3.1.4 Kulturní památky a národní kulturní památky	26
3.2 PLOŠNĚ CHRÁNĚNÁ PAMÁTKOVÁ ÚZEMÍ.....	27
3.2.1 Památkové rezervace.....	27
3.2.2 Památkové zóny	27
4 MOŽNOSTI FINANCOVÁNÍ PAMÁTKOVÉ PÉČE	29
4.1 ZDROJE PŘÍMÉ PODPORY	29
4.1.1 Institucionální financování.....	29
4.1.2 Příspěvek na zachování a obnovu kulturní památky.....	30
4.1.2.1 Rozpočty územních samosprávných celků	30
4.1.2.2 Státní rozpočet	31
4.1.3 Podpora obnovy památky přímo ze státního rozpočtu ČR.....	39
4.1.4 Evropské zdroje.....	40
4.1.4.1 Podpora z regionálních fondů EU.....	41
4.1.4.2 Podpora z tematických fondů EU	41
4.1.4.3 Podpora z komunitárních programů EU (program Kultura) a fondů evropské územní spolupráce	41
4.1.4.4 Program rozvoje venkova	42
4.1.5 Finanční mechanismy EHP/Norsko	43
4.1.6 Podpora z tzv. Švýcarských fondů	43
4.2 ZDROJE NEPŘÍMÉ PODPORY	43
4.2.1 Daňové úlevy pro vlastníky kulturních památek.....	43
4.2.2 Odborná bezplatná pomoc.....	44
II PRAKTICKÁ ČÁST	45
5 PŘÍPADOVÁ STUDIE – VALAŠSKÉ MUZEUM V PŘÍRODĚ V ROŽNOVĚ POD RADHOŠTĚM	46

5.1	PŘEDSTAVENÍ MĚSTA ROŽNOVA POD RADHOŠTĚM – BRÁNY BESKYD A SRDCE VALAŠSKA.....	46
5.2	PŘEDSTAVENÍ VALAŠSKÉHO MUZEA V PŘÍRODĚ.....	48
5.2.1	Národní kulturní památka a státní příspěvková organizace	49
5.2.2	Vznik a vývoj muzea.....	51
5.3	SPRÁVA A FINANCOVÁNÍ VALAŠSKÉHO MUZEA V PŘÍRODĚ V ROCE 2008.....	52
5.3.1	Výsledek hospodaření	53
5.3.1.1	Struktura nákladů.....	54
5.3.1.2	Struktura výnosů	55
5.3.2	Čerpání dotací na dlouhodobý majetek ze státního rozpočtu od zřizovatele	56
5.3.3	Významné stavební akce	57
5.3.4	Možnosti rozvoje finančních zdrojů muzea	58
6	PROBLEMATIKA KOMPENZACE VEŘEJNÉHO ZÁJMU DE LEGE FERENDA.....	60
	ZÁVĚR	63
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	64
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	69
	SEZNAM TABULEK.....	71
	SEZNAM PŘÍLOH.....	72

ÚVOD

Kulturní dědictví lze charakterizovat jako komplex jedinečných, neopakovatelných a nenahraditelných hodnot jednak hmotné povahy (např. památky, budovy či archeologické nálezy) a jednak nehmotné povahy (např. jazyk, hudba, tradice, písně nebo tance), které vznikly postupnou historickou evolucí civilizačního procesu v podmínkách plynoucích z konkrétního charakteru určitého místa a na toto místo vázaných. Kulturní hodnoty se vyvíjí a doplňují novými prvky, jejichž účinek může být obohacující, neutrální anebo znehodnocující, vytvářejí duchovní dimenzi materiálním strukturám, a vypovídají tak o vyspělosti společenského systému a demokracie v dané zemi. Z takového pohledu je smysl poznání a pochopení problematiky kulturních hodnot podstatný pro každodenní praxi ve všech oblastech lidské činnosti. Nicméně tato práce se zejména zaměřuje na architektonické a urbanistické hodnoty vnímané pod zúženým pojmem kulturní památky, případně jejich soubory, tj. na bezpochyby kardinální součást kulturního dědictví, resp. se zabývá velmi důležitým financováním ochrany kulturních památek.

Památkové objekty lze spravovat v režimu podnikatelské činnosti nebo jako tzv. neziskové organizace, které nebyly založeny za účelem podnikání, tj. nepodnikatelské nebo nevýdělečné organizace. Zde se zaměříme právě na velmi specifickou neziskovou oblast – Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm, vyhlášené za národní kulturní památku, je příspěvkovou organizací Ministerstva kultury ČR.

Hlavním cílem práce je zhodnocení problematiky financování obnovy a provozu kulturních památek, založené na teoretické i praktické bázi, a to zejména z právního hlediska.

Vycházíme zde z metodiky interpretace právních předpisů, popisu a analýzy současného stavu financování památkové ochrany, srovnání platné právní úpravy s jejím praktickým fungováním, komparace a analýzy literatury a odborných textů a terénního výzkumu.

Práce vychází z právního stavu platného ke dni 16. 12. 2009.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VÝZNAM PÉČE O ZACHOVÁNÍ A ZHODNOCENÍ KULTURNÍCH PAMÁTEK

Začněme definicí. Památková péče je speciální činnost celospolečenského zájmu, v užším vymezení na základě jejího vykonavatele obecně chápaná jako státní památková péče. Péče státu o kulturní památky zahrnuje činnosti, opatření a rozhodnutí, jimiž orgány a odborná organizace státní památkové péče v souladu s potřebami společnosti zajišťují uchování, ochranu, přiměřené společenské využití a vhodnou prezentaci kulturních památek. Ostatní orgány státní správy a jiné organizace spolupracují v oboru své působnosti s orgány a odbornou organizací státní památkové péče a pomáhají jim při plnění jejich důležitého poslání.¹

Nástroje či cesty k zabezpečení kvality této péče se bezprostředně dotýkají několika subjektů, resp. *vlastníků památek, poskytovatelů kulturních služeb a uživatelů památek, jež nejsou přímými poskytovateli kulturních služeb* se týkají hlavně úpravy v památkové legislativě, daňové i účetní legislativě, dotačních programů a možnosti dalších druhů financování; *pracovníků podílejících se na přípravě obnovy a opravy, opravě a údržbě památky* se navíc dotýká legislativa stavební a bezpečnostní; *příjemci kulturních služeb, pracovníci výzkumu a vzdělávání v oblasti památkové péče a pracovníci (např. turistického) marketingu a médií* náleží spíše do podpůrné skupiny subjektů s přesahem do ekonomických oborů, systémů vzdělávání a rozvojových systémů; *pracovníci státní správy a úředníci samosprávy* by měli zajistit efektivitu, tj. pružnost, transparentnost, jednoduchost výkonu úkolů souvisejících s péčí o památky; *volení zastupitelé* by pak měli hledat transparentní, odůvodněná řešení udržitelného rozvoje místa s ohledem na tuto péči.²

Památková péče tedy není jen jednou z částí státní správy, je i činností, kterou se mimo jiné zaobírají především vlastníci památek a objektů v památkově plošně chráněných územích, a je v podstatě taktéž činností, na které se může svým zájmem o věc, všímavostí i různými

¹ ZÍDEK, M., KLUSOŇ, J. *Zákon o státní památkové péči a jeho prováděcí předpisy s komentářem*. 1. vyd. Praha: ABF – Arch, 2005. 248 s. ISBN 80-86905-10-1.

² PEK, T. *Financování provozu, údržba a obnova památek: Díl I. Prostředí a souvislosti*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2007. 116 s. ISBN 978-80-245-1309-6.

jinými způsoby podílet každý z nás.

Záměrem památkové péče je nesporně uchovávat specifickou součást kulturního bohatství společnosti pokud možno v původním stavu i prostředí (in situ) pro další generace, a to na principu trvale udržitelného rozvoje společnosti či území, což lze pouze díky omezování záporných – devastujících vlivů na kulturní dědictví.³ V poslední době je památkový fond ohrožován nejen přirozeným samovolným působením času a externích škodlivých činitelů, nýbrž zejména špatnou údržbou nebo vlastním užíváním, vinou mnoha dlouho neřešených majetkoprávních vztahů, kvůli dynamickému vývoji v oblasti stavebních investičních akcí, obzvláště individuální i bytové výstavby, a masivnějšímu nástupu některých podnikatelských aktivit (např. fotovoltaické elektrárny). Kromě uvedeného je dnes poněkud problematická a negativní také skutečnost, že se památky stále častěji stávají rukojmími v rukou developerů, a otázka nové formy „konfliktů“ různých veřejných zájmů (příkladem může být dotační program Zelená úsporám a s ním související vyrovnávání veřejného zájmu na ochraně životního prostředí i památkové péče).⁴

Význam výše zmíněného cíle můžeme chápat z více hledisek, má podobu emocionální, jakož i materiální. Péče o památky byla a je měřítkem kultury a obecné vzdělanosti národa a ve svých důsledcích usměrňuje emoce, nálady, morálku, intelekt každého člověka, nabízí kultivované prostředí a představuje značný potenciál, který lze účinně a rychle zhodnotit v řadě odvětví našeho národního hospodářství. Koncentrace zachovalých a udržovaných památek bezesporu zvyšuje přitažlivost místa pro turistický ruch, bydlení a potencionální investory, kteří hledají lokality pro podnikatelské aktivity, resp. atraktivita památek se promítá především do prosperity navazujících služeb cestovního ruchu, do rozšíření pracovních příležitostí a koupěschopné klientely v daných místech a tak i do celkového územního rozvoje. V této souvislosti samozřejmě nelze nezmínit nárůst tržeb samotných veřejně přístupných památkových objektů.

Přirozenou formou uplatnění památek je zajisté oblast cestovního ruchu. Zdůrazněme, že

³ NOVÁK, Z. *Tak nám vrátili památkový zákon, paní Řeřichová* [online]. 2002 [cit. 2009-11-9]. Dostupný z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/s/2002/0014/konz.html>>.

⁴ MATOUŠKOVÁ, A. et al. *Sborník statí o kultuře v letech 2004 – 2009*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo kultury, 2009. 283 s. ISBN 978-80-86310-88-6.

multifunkční efekt doprovázející rozmach tohoto odvětví je jedním ze znaků, pro které je považováno za odvětví budoucnosti. Podstatným způsobem totiž ovlivňuje různé aspekty – podílí se na tvorbě hrubého domácího produktu, pozitivně působí na platební bilanci státu a zaměstnanost, má vliv na příjmy místních rozpočtů a podporuje další investiční aktivity. Pokud ovšem historicky cenný objekt slouží jako zázemí turistického ruchu, musí být jeho využití v souladu s jeho hodnotou, kapacitními možnostmi a estetickým výrazem.

2 PRÁVNÍ ÚPRAVA PAMÁTKOVÉ PÉČE

2.1 Zákon o státní památkové péči

Hlavním právním dokumentem upravujícím v ČR ochranu kulturních památek je zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči (ve znění pozdějších předpisů), který nabyl účinnosti dne 1. 1. 1988. Jedná se o komplexní regulaci práva hmotného a zčásti i procesního na úseku památkové péče, a to včetně oblasti archeologických výzkumů a nálezů. Zákon nahradil předchozí právní úpravu obsaženou v zákoně č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách, ve znění zákona č. 146/1971 Sb., a od jeho přijetí do současné doby byl několikrát novelizován, o čemž se můžeme přesvědčit v následujícím přehledu.

Tab. č. 1: Seznam novelizací zákona o státní památkové péči

Novelizace	Nabytí účinnosti
Zákon č. 242/1992 Sb.	1. června 1992
Zákon č. 361/1999 Sb., ve znění zákona č. 61/2001 Sb.	1. března 2000, 19. února 2001
Zákon č. 122/2000 Sb.	12. května 2000
Zákon č. 132/2000 Sb.	1. ledna 2001
Zákon č. 146/2001 Sb.	27. dubna 2001
Zákon č. 320/2002 Sb.	1. ledna 2003
Zákon č. 18/2004 Sb.	1. května 2004
Zákon č. 186/2004 Sb.	1. května 2004
Zákon č. 1/2005 Sb.	3. ledna 2005
Zákon č. 3/2005 Sb.	6. ledna 2005
Nález Ústavního soudu ČR č. 240/2005 Sb.	17. června 2005
Zákon č. 186/2006 Sb.	1. ledna 2007
Zákon č. 203/2006 Sb.	17. května 2006
Zákon č. 158/2007 Sb.	2. července 2007
Zákon č. 124/2008 Sb.	1. července 2008
Zákon č. 189/2008 Sb.	1. července 2008
Zákon č. 307/2008 Sb.	21. srpna 2008
Zákon č. 223/2009 Sb.	28. prosince 2009

Zdroj: [1]

Nejpodstatnější transformace přinesl zákon č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů a zákon č. 186/2006 Sb., o změně některých zákonů souvisejících s přijetím stavebního zákona a zákona o vyvlastnění. Památkovou péči neovlivnily jen novelizace zákona o státní památkové péči,

ale významným způsobem i přijetí správního řádu (č. 500/2004 Sb.) a nabytí jeho účinnosti k datu 1. 1. 2006.

Úkolem památkového zákona je vytvořit všestranné podmínky pro prohlubování politickoorganizační a kulturně výchovné funkce státu při péči o památky, aby se podílely na rozvoji kultury, umění, vědy a vzdělávání, formování tradic a vlastenectví, na estetické výchově pracujících a tím přispívaly k rozvoji společnosti (§ 1 odst. 1 zákona o státní památkové péči), což lze vyvodit i z dosud popsaného.⁵ Podotkněme, že účel zákona tak, jak ho vymezuje § 1, je formulován velmi vzletně až neskromně. Nicméně mnoho podrobností, určitých problémů a jejich řešení vyplyne až z praktického provádění zákona i vlastních stavebních, restaurátorských nebo jiných prací. Ať už ale památková péče v praxi probíhá „jakkoliv“, každopádně by mělo být naším společným cílem, ve shodě s posláním zákona, zachování významu a autenticity památek.

Zákon se samozřejmě zabývá problematikou kulturních památek, obzvláště pak právy a povinnostmi jejich vlastníků. Dále upravuje okruh otázek související s památkovými rezervacemi, památkovými zónami a ochrannými pásmy. Řeší také oblast archeologických výzkumů a nálezů. Upravuje i pravomoc a působnost správních orgánů na úseku státní památkové péče a rovněž zakotvuje sankce a nápravná opatření pro případy porušení povinností.

V kontextu se zákonem o státní památkové péči byla přijata celá řada podzákoných právních předpisů, jsou to prováděcí právní předpisy vydané na základě zmocňovacího ustanovení § 45 zákona a zejména předpisy, kterými byly vymezeny jednotlivé památkové rezervace, památkové zóny nebo národní kulturní památky, vč. podmínek jejich ochrany. Mezi prováděcí předpisy náleží vyhláška MK ČSR č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon ČNR č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění vyhlášky č. 139/1999 Sb. a vyhlášky č. 538/2002 Sb.; vyhláška č. 187/2007 Sb., kterou se stanoví obsah a náležitosti plánu území s archeologickými nálezy; a vyhláška č. 420/2008 Sb., kterou se stanoví náležitosti a obsah plánu ochrany památkových rezervací a památkových zón. V případě druhé skupiny podzákoných právních předpisů mluvíme o nařízeních vlády, nařízeních

⁵ ZÍDEK, M., KLUSOŇ, J. *Zákon o státní památkové péči a jeho prováděcí předpisy s komentářem*. 1. vyd. Praha: ABF – Arch, 2005. 248 s. ISBN 80-86905-10-1.

krajů o plánech s archeologickými nálezy, vyhláškách MK ČR, bývalých krajských národních výborů a hlavního města Prahy a z důvodu zachování kontinuity s předcházející právní úpravou v čele se zákonem o kulturních památkách, jde rovněž o prohlášení národních kulturních památek a památkových rezervací dle dřívějších právních předpisů (ve smyslu § 42 odst. 2 památkového zákona).

Snaha MK už od roku 1989 předložit poslanecké sněmovně nový památkový zákon, který by nahradil právní úpravu z roku 1987, nebyla doposud korunována úspěchem. Zatím poslední návrh, zpracovaný do fáze věcného záměru návrhu zákona o památkové péči z roku 2008, jehož přípravou bylo MK vládou pověřeno, nebyl projednán legislativní radou vlády. Každopádně byla zpracována a na základě připomínek doplněna zpráva o hodnocení finančních dopadů této budoucí zákonné regulace v oblasti památkové péče (RIA).

2.2 Související vnitrostátní právní předpisy

Zákon o státní památkové péči není „ostrovem“ uvnitř právní úpravy ČR a při jeho aplikaci je zapotřebí uvědomovat si, že mnoho právních předpisů je s ním provázáno a bez jejich existence by tato aplikace byla nemožná.

2.2.1 Ústavní rámec

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR, ve znění pozdějších předpisů, deklaruje východiska a hodnoty, k nimž se hlásí naše společnost, resp. vymezuje základní výchozí principy právního uspořádání státu, z nichž se k památkové péči vztahují především následující:

- a) zdrojem veškeré státní moci je lid,
- b) každý občan může konat vše, co není zákonem zakázáno, a nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá,
- c) zakládá zastupitelský politický systém, spočívající ve svobodné soutěži občanských a politických sil,
- d) stát dbá o šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství,
- e) zaručuje se samospráva územních samosprávných celků,

- f) proti zneužívání politické moci vytváří pevnou strukturu zákonodárné, výkonné a soudní moci.⁶

V čl. 10 Ústavy se uvádí, že vyhlášené mezinárodní smlouvy, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je ČR vázána, jsou součástí právního řádu; stanoví-li mezinárodní smlouva něco jiného než zákon, použije se mezinárodní smlouva.⁷ Mezi takové mezinárodní smlouvy se pak řadí i úmluvy dotýkající se státní památkové péče.

Zdůrazněme, že Ústava chápe kulturní dědictví v podstatě jako kontinuitu mezi dobou minulou a současnou, poukazuje na existenci historických a kulturních základů společnosti a státu a zdůvodňuje právo národa na sebeurčení. Lze tak usuzovat proto, že ve své preambuli výslovně odkazuje na obnovu samostatného českého státu a věrnost občanů všem dobrým tradicím dávné státnosti zemí Koruny české i státnosti československé a vyjadřuje také odhodlání občanů společně střežit a rozvíjet zděděné přírodní a kulturní, hmotné a duchovní bohatství.⁸ Jistě není náhodou, že se války mimo jiné vyznačují ničením a krádežemi kulturních hodnot. Z ústavněprávního pohledu ochrana kulturního bohatství představuje ochranu identity, paměti či kořenů národa, resp. toho, z čeho je možné odvodit schopnost a potřebu lidu samostatně existovat.⁹ V deklarovaném závazku střežit kulturní bohatství můžeme pak i spatřovat původ veřejného zájmu na ochraně kulturního dědictví.

Listina základních práv a svobod (usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb.) definuje výchozí obecné teze, na kterých jsou založeny lidská práva a svobody. Zejména tyto principy se dotýkají ochrany kulturních hodnot:

- a) právo na lidskou důstojnost a čest, právo na soukromí,

⁶ VOJTOVÁ, L. *Ochrana a regenerace kulturních hodnot v území*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. 206 s. ISBN 80-210-4165-X.

⁷ *Ústava České republiky* [online]. [cit. 2009-12-12]. Dostupný z WWW: <<http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>>.

⁸ PAVLÍČEK, V., HŘEBEJK, J. *Ústava a ústavní řád České republiky – Komentář, 1. díl Ústavní systém*. 2. dopl. a rozš. vyd. Praha: Linde, 1998. 772 s. ISBN 80-7201-110-3.

⁹ PLOTOVÁ, J. *Teoretická východiska památkové ochrany* [online]. 2008 [cit. 2010-1-10]. Dostupný z WWW: <http://is.muni.cz/th/320525/pravf_r/Teoreticka_vychodiska_p-ochrany.pdf>.

- b) právo vlastnit majetek a svobodně jím nakládat,
- c) obydlí je nedotknutelné,
- d) právo sdružování a právo podílet se na správě věcí veřejných,
- e) určuje hospodářská, sociální a kulturní práva,
- f) právo na vzdělání,
- g) právo na příznivé životní prostředí a šetrnost ke kulturnímu bohatství.¹⁰

Listina stanoví v čl. 15, že svoboda umělecké tvorby je zaručena. Čl. 16 jsou chráněny projevy náboženství či víry, které lze také chápat jako součást kultury. Čl. 25 garantuje občanům tvořícím národnostní nebo etnické menšiny právo společně s jinými příslušníky menšiny rozvíjet vlastní kulturu. V čl. 34 odst. 1 je zakotvena zákonná ochrana práv k výsledkům tvůrčí duševní činnosti a čl. 34 odst. 2 zaručuje právo přístupu ke kulturnímu bohatství, a to za podmínek stanovených zákonem. Čl. 35 odst. 1 upravuje právo na příznivé životní prostředí, odst. 2 právo na včasné a úplné informace o stavu životního prostředí a přírodních zdrojů. Podle čl. 35 odst. 3 nikdo nesmí při výkonu svých práv ohrožovat ani poškozovat životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem. Na základě čl. 41 Listiny je možno se práv uvedených v čl. 35 domáhat pouze v mezích zákonů, které tato ustanovení provádějí.¹¹

2.2.2 Další právní předpisy spojené s problematikou

Je mnoho právních předpisů, které souběžně se zákonem o státní památkové péči pamatují na ochranu kulturního dědictví. Zde jsou uvedeny příklady předpisů, které mají k právní úpravě památkové péče nejbližší, tj. úprava oblasti muzejnictví a vývozu kulturních statků:

¹⁰ VOJTOVÁ, L. *Ochrana a regenerace kulturních hodnot v území*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. 206 s. ISBN 80-210-4165-X.

¹¹ *Listina základních práv a svobod* [online]. [cit. 2009-12-14]. Dostupný z WWW: <<http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>>.

- a) *zákon č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy, ve znění pozdějších předpisů*, upravuje zvláštní režim muzejních sbírek a mimo jiné stanoví povinnosti a práva vlastníka sbírky zapsané v Centrální evidenci sbírek, kterou vede MK ČR,
- b) *zákon č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, ve znění pozdějších předpisů*, reguluje režim a podmínky vývozu kulturních statků do zahraničí,
- c) *zákon č. 101/2001 Sb., o navrácení nezákonně vyvezených kulturních statků*, stanoví postup při navrácení kulturních statků, pokud byly nezákonně vyvezeny na území ČR z území jiného členského státu EU či opačně po 31. 12. 1992,
- d) *zákon č. 214/2002 Sb., o vývozu některých kulturních statků z celního území Evropských společenství*, stanoví další podmínky pro vývoz kulturních statků z celního území Evropských společenství uvedených v právních předpisech Evropských společenství, které upravují vývoz kulturních statků z celního území.

Kromě právních předpisů, jež upravují ochranu kulturních statků, jsou pro památkovou péči důležité také další předpisy. Jedná se zejména o následující:

- a) *zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů*,
- b) *zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů*,
- c) *zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů*,
- d) *zákon č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění)*,
- e) *zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů*,
- f) *zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů*,
- g) *zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů*, aj.

2.3 Mezinárodní dokumenty ochrany kulturního dědictví

Zájmy péče o památky mají i význačný mezinárodní přesah, a proto především po skončení 2. světové války byla založena řada mezinárodních a nadnárodních organizací, které na mezinárodní úrovni věnovaly pozornost i dílčími oblastem památkové péče.

Na mezinárodní úrovni byla přijata řada mezinárodních úmluv, které se zabývají zájmy památkové péče:

- a) *Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví* (Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage), přijatá 16. 11. 1972 v rámci UNESCO v Paříži, publikovaná pod č. 159/1991 Sb., deklaruje zejména povinnost smluvního státu zabezpečit označení, ochranu, zachování, prezentování a předávání nejcennějšího kulturního a přírodního dědictví budoucím generacím. Stát to zajistí při maximálním využití svých vlastních zdrojů, případně s mezinárodní pomocí a spoluprací.
- b) *Úmluva o opatřeních k zákazu a zamezení nedovoleného dovozu, vývozu a převodu vlastnictví kulturních statků* (Convention on the Means of Prohibiting and Preventing the Illicit Import, Export and Transfer of Ownership of Cultural Property), přijatá 14. 11. 1970 v rámci UNESCO v Paříži, publikovaná pod č. 15/1980 Sb., definuje movité předměty a jejich sbírky přírodní, historické a umělecké, které jsou sledovány státem. Uplatňuje princip, že předmět vyvážený za hranice státu musí být opatřen certifikátem proti nelegálnímu vývozu.
- c) *Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy* (Convention for the Protection of the Architectural Heritage of Europe), přijatá 3. 10. 1985 v Granadě, publikovaná pod č. 73/2000 Sb. m. s. (tzv. Granadská konvence), kterou členské státy Rady Evropy apelují na důsledné naplňování zásad ochrany kulturního dědictví, resp. architektonického dědictví, které je nenahraditelným společným bohatstvím všech Evropanů.
- d) *Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy (revidovaná)*, přijatá 16. 1. 1992 v La Valettě na Maltě, publikovaná pod č. 99/2000 Sb. m. s. (tzv. Maltská konvence), jak už sám název napovídá, pamatuje na ochranu archeologického dědictví jako zdroje evropské kolektivní paměti a jako nástroje historického a vědeckého studia.

3 CHRÁNĚNÉ STATKY PAMÁTKOVÉ PÉČE

Zákon o státní památkové péči je právním předpisem, který definuje chráněné statky památkové péče a stanoví procesní náležitosti jejich vymezení, popř. i zrušení. Těmito statky jsou:

- a) kulturní památka (§ 2, § 3, § 8 a § 42 odst. 1 zákona),
- b) národní kulturní památka (§ 4 zákona),
- c) památková rezervace (§ 5 zákona),
- d) památková zóna (§ 6 zákona),
- e) archeologický nález (§ 23 zákona).¹²

3.1 Kulturní památky

Co se vlastně skrývá pod pojmem kulturní památka? Dá se říci, že k formulaci tohoto pojmu dochází zejména při tvorbě právních norem souvisejících s oblastí památkové péče. Tak jak se vyvíjela legislativa v tomto oboru, procházely postupně definice památky určitými změnami či upřesněními. Nepochybně by bylo zajímavé porovnat, jak se vymezení termínu památka liší v památkových zákonech jednak z hlediska času svého vzniku a jednak z hlediska země, ve které byl příslušný zákon vytvořen. Lze ovšem konstatovat, že se v různé legislativě vyskytuje společné meritum věci, z něhož je evidentní, že kulturní památka je dílem lidských rukou. Jde o výtvar človeka, který má právě takové hodnoty a význam, že jeho uplatnění a uchování příštím generacím se stalo veřejným zájmem a potřebou.

Jako kulturní památku můžeme exaktně označit movitou a nemovitou věc (případně i soubor těchto věcí), která vyhovuje alespoň jedné z následujících dvou skupin hodnotových vlastností uvedených v § 2 odst. 1 zákona o státní památkové péči:

- a) věc je významným dokladem historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob až do současnosti, projevem tvůrčích schopností a

¹² CZUMALO, V. et al. *Péče o architektonické dědictví: Sborník prací I. díl Vybrané kapitoly k tématu péče o stavební a umělecké památky*. 1. vyd. Praha: Idea servis, 2008. 201 s. ISBN 978-80-85970-59-3.

práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti a nositelem hodnot revolučních, historických, uměleckých, vědeckých a technických;

b) věc vykazuje přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem.¹³

Kritériem existence kulturní památky ve smyslu památkového zákona je prohlášení za kulturní památku orgánem státní správy, a tím je MK ČR. Statut kulturní památky tedy věc nezíská pouhým naplněním obsahu daného pojmu.

Je nutné dodat, že za kulturní památky se považují i památky, jež byly zapsány do státních seznamů podle dřívějších právních předpisů.

Jak už bylo zmíněno výše, zájem o trvalé zachování památky je veřejný, což znamená, že se společnost reprezentovaná státními orgány po rozpoznání hodnoty památky zajímá o její uchování, neboť tuto hodnotu uznává. Politickými rozhodnutími se tedy památkové objekty, resp. jejich územní soubory a s nimi spojené činnosti povyšují do roviny preferovaných chráněných předmětů z důvodu celospolečenského zájmu, a to mimochodem bez ohledu na skutečnost, zda jsou ve vlastnictví soukromém či veřejném. Takový zájem zároveň přináší nucené omezení vlastnických práv vlastníka památky, a je dnes podmínkou pro financování z veřejných rozpočtů.

Kulturní památku můžeme také charakterizovat jako historický jev, který je vymezen jak svou hmotou, jejím zpracováním, místem a dobou vzniku, tak změnami svého vzhledu a funkce, které nastaly v době jeho trvání. Samozřejmě, že památkový objekt není nikdy izolovaným, vytrženým objektem bez prostorového kontextu, není ničím, co je dané výhradně vzácností výskytu nebo stářím. Nadmíru podstatný je zde komplexní rámec a adice a památka trpí, jestliže je např. bezohledně obestavěna či nepřiměřeně exploatována. Avšak pro objektivnost je třeba uvést, že i památka sama o sobě je pro ostatní objekty a vazby ve veřejném prostoru kontextem, a to ne vždy vítaným (ruina, překážka dopravy, původce nadměrného cestovního ruchu apod.). V této souvislosti zdůrazněme vliv místních

¹³ ZÍDEK, M., KLUSOŇ, J. *Zákon o státní památkové péči a jeho prováděcí předpisy s komentářem*. 1. vyd. Praha: ABF – Arch, 2005. 248 s. ISBN 80-86905-10-1.

zastupitelstev na tvorbu urbanistických, rozvojových a ochranných plánů.¹⁴

Kromě své hodnoty jako kulturně-historického dokumentu působí na svého vnímatele památka rovněž esteticky a oslovuje lidi v nejrůznějších úrovních tak, že se obrací k jejich smyslům, myslí a historickému povědomí a intuici. Takto pojímaná památka je především obrazem minulosti, představuje němého a nicméně výmluvného svědka duchovního i praktického světa již pominulých lidských společenství a generací, zrcadlí se v ní stopy jejich dávných věr, tužeb, představ a dovedností. V podstatné míře jsou památky jedním z faktorů, díky nimž se každý člověk začleňuje do kontinuity dějin a zažívá pocit přináležet ke konkrétnímu domovu. Památky tedy jsou nenahraditelným přímým zdrojem poznání našich dějin.¹⁵

3.1.1 Vznik a zánik památkové ochrany

Prohlašování věcí za kulturní památky není zajisté svévolným procesem, má pevně daná legislativní pravidla a relativně složitou administrativní proceduru. Jeho garantem je MK, které také představuje cílovou stanicí písemného návrhu na prohlášení věci za kulturní památku.¹⁶ V řízení o prohlášení se procesně postupuje podle správního řádu a dále dle § 3 památkového zákona. Samotné řízení je zahajováno zásadně z vlastního podnětu MK, výjimku tvoří pouze archeologické nálezy. Podání, jímž se toto řízení iniciuje, může učinit každá fyzická nebo právnická osoba. Přestože takovéto podání (písemnost adresovaná správnímu orgánu) bývá třeba označeno jako návrh, není návrhem na zahájení řízení (žádostí), nýbrž jen podkladem pro MK k posouzení, zda řízení o prohlášení zahájí z vlastního podnětu či nikoliv. To ovšem neplatí v případě archeologických nálezů, které jsou prohlašovány na základě návrhu, jež je oprávněna podat výhradně Akademie věd ČR, a takový návrh je opravdovým návrhem (žádostí o zahájení řízení). Před prohlášením si MK musí vyžádat k dané věci vyjádření krajského úřadu a obecního úřadu obce

¹⁴ PEK, T. *Financování provozu, údržba a obnova památek: Díl I. Prostředí a souvislosti*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2007. 116 s. ISBN 978-80-245-1309-6.

¹⁵ DOUSEK, J. et al. *Průvodce památkovou péčí (Liberecký kraj)* [online]. 2004 [cit. 2009-11-17]. Dostupný z WWW: <http://www.kraj-lbc.cz/public/prvodce5_844368805b.pdf>.

¹⁶ DOUSEK, J. et al. *Průvodce památkovou péčí (Liberecký kraj)* [online]. 2004 [cit. 2010-2-15]. Dostupný z WWW: <http://www.kraj-lbc.cz/public/prvodce5_844368805b.pdf>.

s rozšířenou působností, pokud je již od nich neobdrželo. Dále musí písemně informovat majitele věci o zahájení řízení a dává mu samozřejmě i možnost se k návrhu anebo podnětu vyjádřit. Na druhé straně tento majitel, ať už je jeho postoj k nastalé situaci jakýkoliv (případně nesouhlasné stanovisko nemá žádné právní účinky), je povinen v průběhu započatého procesu prohlášení chránit věc před poškozením, zničením, odcizením a oznámit MK každou uskutečněnou i jen zamýšlenou změnu jejího vlastnictví, správy či užívání. Povinností vlastníka je taktéž nezatajovat a sdělit MK, krajskému úřadu nebo obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností na jejich písemnou výzvu požadované údaje o věci, jejích plánovaných proměnách, a umožnit těmto orgánům anebo jimi pověřené organizaci státní památkové péče její prohlídku a zdokumentování.¹⁷

Prohlášení věci za kulturní památku může být také za určitých podmínek zrušeno. Jestliže se nejedná o národní kulturní památku, může MK tak učinit z mimořádně závažných důvodů na žádost vlastníka památky nebo organizace, která na tomto zrušení prokáže právní zájem nebo z vlastního podnětu. MK si před zrušením prohlášení vyžádá vyjádření krajského úřadu a obecního úřadu obce s rozšířenou působností. Zrušení může být také vázáno na předchozí splnění podmínek vymezených ministerstvem.

3.1.2 Movité a nemovité kulturní památky

Kulturní památky je možné z hlediska jejich fyzické podstaty rozlišovat na movité a nemovité. Nemovitými památkami jsou statky, které už při svém vzniku nebyly určeny k přemísťování, resp. pozemky a stavby pevně spojené se zemí. Ostatní památky jsou movité, přemísťitelné, které byly již primárně vytvořeny s možností měnit místo.¹⁸ Mezi nemovité památky patří kupříkladu hradní a zámecká sídla, tvrze a jejich zříceniny, měšťanská historická zástavba, obranné (hradební systémy), sociální a technické městské stavby, zemědělské usedlosti, objekty vesnického lidového stavitelství, technická díla (železnice, mosty, přehrady atd.) a průmyslové výrobní objekty, historické zahrady a parky. K movitým památkám řadíme především předměty tvořící mobiliáře církevních, hradních,

¹⁷ ZÍDEK, M., KLUSOŇ, J. *Zákon o státní památkové péči a jeho prováděcí předpisy s komentářem*. 1. vyd. Praha: ABF – Arch, 2005. 248 s. ISBN 80-86905-10-1.

¹⁸ *Slovníček základních pojmů* [online]. 2006 [cit. 2009-11-15]. Dostupný z WWW: <<http://reg424.unas.cz/article.php?id=28>>.

zámeckých nebo světských objektů, díla malířského a sochařského umění a uměleckých řemesel, technologické vybavení technických památek a hmotné archeologické artefakty, komplety historických knihoven aj.

3.1.3 Samostatné a souborné kulturní památky

Právní úprava dovoluje, aby za konkrétní kulturní památku byl kromě jednotlivé věci pokládán i soubor movitých či nemovitých věcí jako celek. V tomto smyslu mluvíme o souborných a samostatných kulturních památkách. Je však nutné ještě zdůraznit, že soubory věcí se prohlašují kulturními památkami, i když některé věci v nich nejsou kulturními památkami. To je např. skupina domů v ulici anebo v obestavění náměstí, z nichž některé jsou méně hodnotné, ale svými rozměry, členěním, druhem omítek atd. tvoří s nespornými památkami vyvážený a esteticky působivý celek. Třebaže by samy či na jiném místě nebyly za památku považovány, v daném prostředí je jejich zachování žádoucí (modernizační zásah nebo novostavba na jejich místě by působily rušivě), a proto, jako část souboru, požívají památkové ochrany.¹⁹

3.1.4 Kulturní památky a národní kulturní památky

Z hlediska kulturně historického významu se rozeznávají dvě kategorie památek – kulturní památky a národní kulturní památky, které je možno chápat také jako dva stupně památkové ochrany. Vyšší stupeň ochrany přísluší národním kulturním památkám, to jest kulturním památkám, které tvoří nejcennější součást kulturního bohatství národa. Takovouto památkou se tedy logicky může stát pouze věc (nebo soubor věcí), která již byla vyhlášena kulturní památkou. Celostátně výjimečné a ojedinělé památkové objekty prohlašuje za národní kulturní památky vláda svými nařízeními (neuplatňuje se správní řád) a touto formou je oprávněna stanovit i speciální podmínky jejich ochrany.²⁰ Smysl zmíněného rozlišení spočívá zejména v institucionálním zabezpečení výkonu veřejné

¹⁹ HEROUT, J. *Jak poznávat kulturní památky*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1986. 336 s. ISBN 23-004-86.

²⁰ ZÍDEK, M., KLUSOŇ, J. *Zákon o státní památkové péči a jeho prováděcí předpisy s komentářem*. 1. vyd. Praha: ABF – Arch, 2005. 248 s. ISBN 80-86905-10-1.

správy v oblasti státní památkové péče a takovým nakládáním s památkami, jako je prodej, přemístění a vývoz do zahraničí.²¹

3.2 Plošně chráněná památková území

Zákon o státní památkové péči chrání kromě jednotlivých kulturních památek i celistvá území, a to prostřednictvím plošné památkové ochrany, přičemž rozlišuje dvě kategorie památkově plošně chráněných území – památkové rezervace a památkové zóny.

3.2.1 Památkové rezervace

Památková rezervace představuje území, jehož charakter a prostředí určuje soubor nemovitých kulturních památek, eventuálně archeologických nálezů. Prohlášení takového území jako celku za památkovou rezervaci se provádí obecně závazným právním předpisem ve formě nařízení vlády. Vláda je oprávněna svým nařízením rovněž stanovit podmínky pro zabezpečení ochrany památkové rezervace. Tyto podmínky se přitom mohou v potřebném rozsahu a výslovně vztahovat i na nemovitosti v území památkové rezervace, které nejsou kulturními památkami.²² Podle typu sídla se rozlišují městské památkové rezervace (MPR) a vesnické památkové rezervace (VPR), mimoto existují technické památkové rezervace a archeologické a krajinné památkové rezervace.

3.2.2 Památkové zóny

Památková zóna je území sídelního útvaru anebo jeho části s menším podílem kulturních památek, historické prostředí nebo část krajinného celku, které vykazují významné kulturní hodnoty. Takovéto území může MK formou obecně závazného právního předpisu prohlásit za památkovou zónu a určit podmínky její ochrany. Je třeba zdůraznit, že tak koná až po

²¹ PLOTOVÁ, J. *Teoretická východiska památkové ochrany* [online]. 2008 [cit. 2010-2-10]. Dostupný z WWW: <http://is.muni.cz/th/320525/pravf_r/Teoreticka_vychodiska_p-ochrany.pdf>.

²² JURNÍKOVÁ, Jana. *Problematika památkové péče na komunální a regionální úrovni* [online]. 2003 [cit. 2009-11-17]. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/s/2003/0047/konz_2.html>.

projednání s krajským úřadem.²³ V praxi je můžeme dělit na městské, vesnické a archeologické.²⁴

²³ ZÍDEK, M., KLUSOŇ, J. *Zákon o státní památkové péči a jeho prováděcí předpisy s komentářem*. 1. vyd. Praha: ABF – Arch, 2005. 248 s. ISBN 80-86905-10-1.

²⁴ DOUSEK, Jiří et al. *Průvodce památkovou péčí (Liberecký kraj)* [online]. 2004 [cit. 2009-11-17]. Dostupný z WWW: <http://www.kraj-lbc.cz/public/prvodce5_844368805b.pdf>.

4 MOŽNOSTI FINANCOVÁNÍ PAMÁTKOVÉ PÉČE

Z povahy věci by bylo jistě nespravedlivé, aby vlastník kulturní památky sám na své náklady plně financoval její obnovu nebo údržbu, leckdy odborně, technologicky a tudíž i finančně náročnou. Je zcela zřejmé, že výlohy související s takovými zásahy v rámci neskromných potřeb památkové péče značně převyšují ty na úpravy běžných nepamátkových objektů. Dle platného památkového zákona je povinností vlastníka památky pečovat o její zachování na vlastní náklad, přičemž ale platí ústavní zásada, že nucené omezování výkonu vlastnických práv je možné pouze v obecně prospěšném zájmu, a to na základě zákona a za odpovídající náhradu. Na zvýšené náklady vlastníka, resp. kompenzaci za omezení dispozice s památkou je určena především přímá a nepřímá podpora z veřejných rozpočtů.

Základní zdroj financování většiny památkových objektů (zejména jsou-li ve veřejné správě) představují právě zdroje ze státního a komunálních rozpočtů. Dalším významným zdrojem jsou např. příjmy z vlastní hospodářské činnosti, sponzorství, dárcovství apod. Systém finanční podpory je doplňován také mezinárodními zdroji, k nimž se hlavně řadí fondy zřízené EU. Vedle nich existují i další možnosti získání zahraničních zdrojů, a to kupř. programy OSN či bilaterální pomoc některých vyspělých států.²⁵

Na základě způsobu, jakým jsou příslušné podpory na památkovou péči produkovány, se tyto podpory dělí na přímé a nepřímé.²⁶

4.1 Zdroje přímé podpory

4.1.1 Institucionální financování

Jednou z forem přímé finanční pomoci je poskytování prostředků na instituce, které jsou zřizovány veřejným sektorem (územními samosprávnými celky nebo státem). Tyto instituce mají v kultuře nejčastěji právní formu příspěvkových organizací či organizačních

²⁵ JURNÍKOVÁ, J. et al. *Správní právo: Zvláštní část*. 6. dopl. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2009. 399 s. ISBN 978-80-245-1309-6.

²⁶ PEKOVÁ, J. et al. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. aktual. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.

složek.²⁷

4.1.2 Příspěvek na zachování a obnovu kulturní památky

Určitou kompenzační povinností vlastníka památky je jeho právo na poskytnutí nenárokového finančního příspěvku z veřejných prostředků podle § 16 zákona o státní památkové péči. Zcela nepochybně je tu právně vyjádřen zájem na tom, aby se veřejné rozpočty spolupodílely na finančním zajištění obnovy památek coby nedílné součásti kulturního dědictví a životního prostředí. Je třeba zdůraznit, že příspěvky se poskytují zásadně na základě opodstatněné, písemné žádosti vlastníka památky. První iniciativa je tedy vždy na něm – aby v řádných termínech podal příslušnou žádost s nezbytnými přílohami tomu orgánu, od něhož příspěvek žádá.²⁸

4.1.2.1 Rozpočty územních samosprávných celků

Kraje i obce mohou v rámci svých priorit a potřeb, daných rozvojovými plány a podle možností svých rozpočtů určovat směr vývoje regionu podporou vybraných oblastí. Na krajské i obecní úrovni si tedy místní samospráva volí vlastní politiku ohledně dotací pro památky a vytváří si vlastní fondy. Je na rozhodnutí obce (kraje), jak velkou částku ve svém rozpočtu vyčlení na poskytování příspěvků vlastníkům památek v daném roce. Dodejme, že podpora zachování památek se liší pro subjekty zřízené samosprávou, které jsou financovány přímo, a subjekty ostatní, které mohou žádat o příspěvek z obecních a krajských dotačních titulů.²⁹

V obzvláště odůvodněných případech demonstrativně vymezených v prováděcí vyhlášce č. 66/1988 Sb. (např. významná poloha památky z hlediska pohledu, technicky špatný stav památky nezaviněný jejím vlastníkem apod.) může kraj anebo obec ze svých rozpočtových prostředků v samostatné působnosti poskytnout vlastníku památky příspěvek na zvýšené

²⁷ CZUMALO, V. et al. *Péče o architektonické dědictví: Sborník prací I. díl Vybrané kapitoly k tématu péče o stavební a umělecké památky*. 1. vyd. Praha: Idea servis, 2008. 201 s. ISBN 978-80-85970-59-3.

²⁸ *Příručka vlastníka kulturní památky „Kulturní památky a péče o ně“* [online]. [cit. 2010-3-10]. Dostupný z WWW: <http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-dedictvi/pamatky/navod-na-reseni-zivotnich-situaci/Bro_ura_-_listopad_07_II_2_.doc>.

²⁹ PEK, T. *Stavební památky: Specifika přípravy a financování jejich obnovy, údržby a provozu*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. 216 s. ISBN 978-80-7357-462-8.

náklady vztahující se k obnově či uchování jeho památky, a to za účelem jejího účinnějšího společenského uplatnění. Příspěvek z územního rozpočtu lze poskytnout také v situaci, kdy vlastník objektivně nemůže zmíněné náklady uhradit sám z vlastních prostředků, resp. jeho příjmy a případné hospodářské výsledky byly za poslední tři roky menší než polovina nákladů potřebných na zachování nebo obnovu památky v příslušném kalendářním roce.³⁰ Právním titulem pro poskytnutí příspěvku může být smlouva i správní rozhodnutí, nicméně smlouva je praktičtější. Zde stanoví donátor podmínky pro použití příspěvku.

4.1.2.2 Státní rozpočet

MK může ze státního rozpočtu poskytnout, pokud jde o případ mimořádného společenského zájmu na zachování kulturní památky, příspěvek na její obnovu buď přímo, nebo prostřednictvím krajského úřadu, eventuálně obecního úřadu obce s rozšířenou působností. Vyhláška č. 66/1988 Sb. taxativně vymezuje následující případy mimořádného zájmu:

- a) skutečnost, že se jedná o památku prohlášenou za národní kulturní památku;
- b) zapsanou na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO anebo tvořící součást tam zapsaného souboru kulturních památek;
- c) v havarijním technickém stavu nezaviněném jejím vlastníkem;
- d) zpřístupněnou veřejnosti pro kulturně-vzdělávací anebo náboženské účely;
- e) tvořící významnou dominantu obce (města), popř. části krajinného celku;
- f) představující ojedinělou kulturní památku svého druhu na území ČR;
- g) zařazenou do specializovaných programů MK na úseku památkové péče.

Příspěvek je schvalován vydáním rozhodnutí ve správním řízení na základě žádosti vlastníka. Nelze ho poskytnout na základě smlouvy. Podmínky pro použití příspěvku jsou stanoveny ve správním rozhodnutí.

³⁰ Vyhláška Ministerstva kultury č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon České národní rady č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

4.1.2.2.1 Programové financování – podpora z řádných programů MK³¹

Mimořádný společenský zájem se MK snaží definovat obzvláště pomocí dotačních programů, které jsou koncipovány tak, aby poskytnutím finančního příspěvku bylo dosaženo maxima dlouhodobých cílů státu v památkové péči.³² Právě proto se v těchto programech mimo jiné uplatňuje zásada financování z více zdrojů současně. Finanční prostředky ze státního rozpočtu se tedy sdružují s finančními prostředky od vlastníků památek, měst a obcí nebo dalších domácích či zahraničních veřejných nebo soukromoprávních subjektů (tzv. spolufinancování).

Zákon umožňuje žádat o příspěvek i mimo programy MK. Z podstaty věci zde nemohou existovat pravidla. Doufejme, že podpora tímto způsobem není realizována.³³

Program záchrany architektonického dědictví byl schválen usnesením vlády ČR č. 110 ze dne 22. 2. 1995 v podobě dlouhodobého systémového řešení spoluúčasti státu na obnově, záchraně a prezentaci nejcennější a nejohroženější části našeho architektonického dědictví, kterou tvoří např. hrady, kláštery, zámky, paláce, vč. historických zahrad a parků, obranné městské a pevnostní systémy a další stavební objekty spíše většího rozsahu, jež byly prohlášeny světovými památkami UNESCO, kulturními památkami anebo národními kulturními památkami. Účast státu zde tkví v bezplatné odborné pomoci při přípravě zvláštního druhu dokumentace, tzv. projektů záchrany kulturní památky a v poskytování příspěvků na obnovu památek při uskutečňování těchto projektů. Je třeba zdůraznit, že jakékoliv plánované úpravy musejí směřovat k záchraně památky nebo těch jejích částí, které představují její podstatu.

Základním předpokladem poskytnutí příspěvku je vypracování zmíněného projektu záchrany kulturní památky, tj. dokladu o deseti předepsaných bodech, který charakterizuje památku, její využití a záměr obnovy, a jeho zařazení do programu. Dále je samozřejmě

³¹ Poznamenejme také, že finanční podporu pro památky lze v omezenější míře čerpat i prostřednictvím programů ostatních ministerstev, jedná se především o Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (program Podpora obnovy venkova) a o Ministerstvo životního prostředí ČR (Státní fond životního prostředí; Program péče o krajinu).

³² *Národní památkový ústav – Financování památkové péče v České republice* [online]. [cit. 2009-11-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.npu.cz/pp/dokum/ppclanky/ppcl05/ppcl051223financ/>>.

požadována účast vlastníka nebo organizace, která má k památce právo hospodaření, na financování obnovy, a rovněž zajištění budoucího provozu a běžné údržby památky.

Úplná žádost o zařazení do programu vč. zpracovaného projektu a ostatních povinných příloh na daný rok se předkládá MK do 30. 9. předchozího kalendářního roku. Ověřování a vyhodnocování projektů v rámci daných kritérií (zejména havarijní stav památky, význam objektu, rozsah prací, využití objektu po obnově a jeho kulturní a společenský přínos) zajišťuje a jejich zařazování do programu v pořadí podle výsledků ověření a vyhodnocení významu a důležitosti projektů provádí zvláštní Komise pro Program záchrany architektonického dědictví jmenovaná ministrem kultury. Ta rovněž rozhoduje o výši příspěvku. MK informuje žadatele o výsledku ověření a hodnocení projektu a o jeho zařazení do programu a dle pořadí v programu je vyzve k předložení žádosti o příspěvek spolu s aktualizovanými doklady nebo jim oznámí, proč poskytnutí příspěvku zatím není možné.³⁴

Havarijní (střešní) program založený zvláštním opatřením ČNR roku 1992 je nejdéle fungujícím programem MK na úseku státní památkové péče. Je určen k záchraně a uchování nemovitých kulturních památek přímo ohrožených ve své památkové podstatě, hlavně v důsledku dlouhodobě v minulosti neúmyslně zanedbané údržby, statických poruch nosných konstrukcí, povětrnostních vlivů a živelných událostí.³⁵ Z tohoto programu tedy MK poskytuje neinvestiční finanční prostředky na provedení nejnaléhavějších oprav památek v havarijním technickém stavu, základní prioritou je jejich statické a celkové stavební zajištění, oprava krovů a střech (vč. opravy nebo provedení klempířských a zámečnických prací, komínů a římsy). Upřednostňují se objekty, které se nenacházejí v žádné památkové rezervaci či zóně.

O příspěvek mohou zažádat všechny typy vlastníků, s jedinou výjimkou, tj. příspěvek nemůže být poskytnut na obnovu památky, která je ve vlastnictví státu a se kterou je

³³ PEK, T. *Stavební památky: Specifika přípravy a financování jejich obnovy, údržby a provozu*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. 216 s. ISBN 978-80-7357-462-8.

³⁴ Usnesení vlády České republiky ze dne 22. února 1995 č. 110 k Programu záchrany architektonického dědictví.

³⁵ *Výroční zpráva Ministerstva kultury za rok 2008* [online]. [cit. 2009-11-15]. Dostupný z WWW: <http://www.mkcr.cz/assets/ministerstvo/vyrocní-zpravy/mkcr_vz2008.doc>.

příslušná hospodařit státní příspěvková organizace nebo organizační složka státu. Vlastník památky žádá o včlenění do programu prostřednictvím územně příslušného odborného pracoviště NPÚ (podle umístění památky) vyplněním formuláře návrhu na zařazení akce obnovy. Žádosti o zařazení jsou přijímány do konce ledna daného kalendářního roku. Přehled dokladů, které je nutné doložit k návrhu, je uveden na formuláři.³⁶ Do programu nelze začlenit akci obnovy, jejíž (celkové – víceleté nebo jednorozční) náklady přesáhnou limit 2 mil. Kč bez DPH, tj. vlastník nemůže rozhodnout o přímém zadání díla jeho zhotoviteli za cenu obvyklou v místě plnění bez předchozího výběrového řízení (nejde-li o případ zvláštního zájmu státní památkové péče, jako je např. urychlené odstranění škod vzniklých na památce živelnou událostí nebo požárem). Dá se říci, že program je určen pro podlimitní akce.

Poskytnutí příspěvku je opět podmíněno finanční spoluúčastí vlastníka. Pokud jsou práce prováděny dodavatelsky, podíl vlastníka by neměl být menší než 40 % smluvní ceny sjednané se zhotovitelem díla v daném kalendářním roce vč. DPH. Jsou-li práce prováděny svépomocí, podíl vlastníka by neměl být menší než 30 % z ceny materiálu pořízeného a použitého při obnově památky v daném kalendářním roce. Vlastníkovi lze poskytnout příspěvek až do výše 80 % celkových nákladů (vč. DPH) vynaložených na obnovu památky v daném roce, jde-li o realizaci taxativně vymezených prací v zásadách pro tento program.³⁷

Výběr akcí do výše MK stanovené kvóty (nabídky finanční podpory) provádí komise zřízená při územním odborném pracovišti NPÚ.

Program regenerace MPR a MPZ byl ustanoven vládním usnesením č. 209 dne 25. 3. 1992.³⁸ Představuje organizační, informační a ekonomický nástroj k záchraně, obnově a revitalizaci nemovitých kulturních památek (popř. movitých kulturních památek pevně

³⁶ *Informace ke specializovaným programům na obnovu kulturních památek realizovaným na úseku památkové péče Ministerstva kultury* [online]. [cit. 2009-11-10]. <http://files.hsrch.webnode.cz/200000453-3615038091/Ministerstvo_kultury.doc>.

³⁷ *Zásady pro užití neinvestičních prostředků z rozpočtu Ministerstva kultury stanovených pro Havarijní program* [online]. [cit. 2009-11-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-dedictvi/pamatky/granty-a-dotace/zasady.pdf>>.

³⁸ Usnesení vlády České republiky ze dne 25. března 1992 č. 209 k Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón.

spojených se stavbou, jako jsou např. oltáře nebo varhany v kostelech, pokud je tato stavba kulturní památkou; i „nepamátek“³⁹) nacházejících se v nejvýznamnějších historických jádrech měst, které byly prohlášeny za památkové rezervace či zóny nebo se o tento statut uchází. Jedná se vlastně o aktivaci měst s vyhlášenou nebo připravovanou MPR nebo MPZ k jejich regeneraci a o všestrannou pomoc při přípravě, zpracování a realizaci městských programů regenerace. Obecně je smyslem programu nejen rehabilitace kulturních hodnot a ozdravění životního prostředí měst, ale i vytvoření atraktivních ohnisek rozvoje podnikatelských aktivit.⁴⁰

Finanční příspěvky z programu lze využít na obnovu památek ve vlastnictví měst, církví, jiných právnických a fyzických osob, příp. krajů. Avšak je možné je poskytnout jenom tehdy, pokud má příslušné město vypracovaný, schválený a MK odevzdaný vlastní program regenerace a pokud se současně finančně podílí – společně s vlastníkem – na opravách památky. Obnova se tedy financuje na principu vícezdrojového financování s povinnou spoluúčastí obcí.

Pro zařazení akcí obnovy památek do programu na daný rok se MK zpravidla do 15. 11. předešlého roku předkládá k vyhodnocení tzv. anketní dotazník s požadavky měst na finanční podporu. Nevhodné akce, které nemají charakter památkové obnovy a jsou modernizací, zde nejsou v žádném případě akceptovány (např. výměna oken a dveří, pokud se nenacházejí v havarijním stavu, modernizace bytového fondu a zřizování nových bytových jednotek apod.). Oddělením regenerace kulturních památek a památkově chráněných území MK navrženou výši roční finanční kvóty schvaluje Ústřední komise MK pro Program regenerace MPR a MPZ. Následně je rozeslán rozpis státní finanční podpory. Do výše stanovených kvót každé kladně hodnocené město s památkovou rezervací nebo zónou vybere konkrétní akce, které budou realizovány se státní finanční podporou v daném

³⁹ Od roku 2003 (v případě VPR a VPZ od roku 2004) lze finanční prostředky použít, v souladu s Úmluvou o ochraně architektonického dědictví Evropy a rozpočtovými pravidly ČR, na záchranu významných památkových hodnot nebo obnovu významných architektonických nebo uměleckořemeslných prvků, pokud jde o stavby, které nejsou kulturní památkou, ale nacházejí se na území památkové rezervace (zóny).

⁴⁰ Usnesení vlády České republiky ze dne 25. března 1992 č. 209 k Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón.

roce (zpracování tzv. souhrnných přehledů). Na základě předložené žádosti MK, kraj nebo příslušné město vede řízení o poskytnutí příspěvku.⁴¹

V průběhu své existence se program spolupodílel na obnově 10 767 památek za 10 431 milionů korun, z toho 3 967 milionů korun jsou dotace ze státního rozpočtu.⁴²

Zájmová, nestranická a nevládní organizace Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska (SHS ČMS) navrhla po založení programu oceňovat ta historická města, která dosáhla při realizaci vlastních programů výrazných výsledků. Nakonec byla roku 1994 na základě usnesení č. 209/1992 podepsána zřizovací listina *Ceny za nejlepší přípravu a realizaci Programu regenerace MPR a MPZ*. Signatáři této listiny byli reprezentanti subjektů garantujících Cenu – ministr kultury, ministr hospodářství (později převzal garanci ministr pro místní rozvoj) a předseda SHS ČMS. Cena je spojena s právem používat prestižní titul *Historické město roku*. Dále sestává z monumentálního uměleckého díla z českého křišťálu, symbolizujícího historická sídla (na jeho volnou plochu jsou připisováni vítězové Ceny); replika Ceny je předávána vítěznému městu. K ocenění přísluší i pamětní grafický list a finanční částka 1 milion korun na rekonstrukci památek. Je potěšitelné, že od roku 2009 dostávají finanční částku 100 tisíc korun rovněž vítězové krajských kol. Od roku 1996 je Cena předávána při příležitosti slavnostního setkání, které je současně oslavou Mezinárodního dne památek a sídel.⁴³ Titul Historické město roku 2009 získalo z rekordních 52 kandidátů město Beroun.

V roce 1997 byl společným opatřením ministerstev kultury a financí založen **Program péče o VPR, VPZ a KPZ**. V rámci něho jsou finančně a odborně metodicky podporováni při jejich obnově vlastníci nemovitých kulturních památek (především památek charakteru lidové architektury, např. zemědělských usedlostí, chalup, kapliček, božích muk apod.),

⁴¹ *Zásady Ministerstva kultury České republiky pro užití a alokaci státní finanční podpory v Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón* [online]. [cit. 2009-11-10]. Dostupný z WWW: <http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-dedictvi/pamatky/granty-a-programy/Z_sady__MK_-Programu_reg.doc>.

⁴² *Moderní obec: Kdo získá titul Historické město roku 2009?* [online]. [cit. 2010-3-26]. Dostupný z WWW: <[http://moderniobec.ihned.cz/index.php?p=C00000_d&&article\[id\]=40827910&article\[area_id\]=10005000](http://moderniobec.ihned.cz/index.php?p=C00000_d&&article[id]=40827910&article[area_id]=10005000)>

⁴³ ŘEŘICHOVÁ, D. *Historické město je mostem mezi minulostí a současností* (Veřejná správa) [online]. [cit. 2010-3-26]. Dostupný z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/s/2006/15/tema1.html>>.

kteřé se nacházejí ve zmíněných památkově chráněných územích. Jedná se o období Programu regenerace MPR a MPZ.

Vlastník památky žádá o zařazení do programu prostřednictvím příslušného územního odborného pracoviště NPÚ vyplněním formuláře žádosti. Žádosti o zařazení do programu jsou přijímány do konce ledna příslušného roku. Komise zřízená při územním odborném pracovišti NPÚ provede výběr akcí do výše stanovené kvóty a postoupí jej MK. Řízení o poskytnutí příspěvku vede na základě předložené žádosti MK.

Z dlouhodobého **Programu restaurování movitých kulturních památek** založeného usnesením vlády č. 426 ze dne 16. 7. 1997 jsou poskytovány účelové finanční příspěvky na náklady spojené se zachováním, obnovou (restaurováním) a prezentací ohrožených movitých kulturních památek a jejich souborů, obzvláště významných uměleckořemeslných předmětů či děl výtvarných umění uložených v církevních objektech a na hradech a zámcích zpřístupněných veřejnosti pro kulturní, výchovně vzdělávací nebo náboženské účely (např. obrazy, sochařská díla, kostelní lavice, varhany, tapisérie atd.).

Věcný obsah programu tvoří záměry restaurování movitých památek předkládané jejich vlastníky nebo organizacemi, které k nim vykonávají právo hospodaření, spolu s návrhem na zařazení do programu na daný rok prostřednictvím příslušného územního odborného pracoviště NPÚ. Tato žádost o zařazení (vč. dalších podkladů) na daný rok se předkládá odboru památkové péče MK do 30. 6. předchozího roku. Záměry se hodnotí podle stanovených kritérií, a to metodou multikriteriálního vyhodnocení významu, proveditelnosti a prospěšnosti každého záměru (např. stupeň technického ohrožení, finanční podíl vlastníka na obnově apod.). Jejich předkladatelé jsou písemně informováni o výsledku hodnocení a o zařazení do programu a na základě tohoto oznámení podají žádost o příspěvek. Řízení o poskytnutí příspěvku vede MK.⁴⁴ Je samozřejmě nutné podotknout, že restaurování památek mohou provádět jen fyzické osoby na základě povolení uděleného MK. Podrobné informace a bezplatnou odbornou pomoc k programu poskytují příslušná územní odborná pracoviště NPÚ.

⁴⁴ *Usnesení vlády České republiky ze dne 16. července 1997 č. 426 o Programu restaurování movitých kulturních památek* [online]. [cit. 2010-3-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-dedictvi/pamatky/granty-a-programy/uv426-97.doc>>.

Dotační program **Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností** založený v roce 2008 je určen na obnovu památkového fondu tam, kde to efektivně a účelně neumožňují jiné programy MK, resp. účelové finanční prostředky v programu slouží k zachování a obnově zejména nemovitých kulturních památek (popř. movitých kulturních památek pevně spojených se stavbou, pokud je tato stavba kulturní památkou), které se nacházejí mimo území památkových rezervací a zón, nejedná se o národní kulturní památky a nejsou ve vlastnictví ČR.⁴⁵ Zapojení obcí s rozšířenou působností do procesu kompenzace veřejného zájmu si klade za cíl především dosáhnout posílení autority těchto prvoinstančních orgánů pro výkon státní památkové péče a uplatnit i detailní znalost kulturních památek (a obecně památkového fondu) v jejich správních obvodech a je svým způsobem jedním z kroků dokončení procesu reformy veřejné správy na úseku památkové péče.

Vlastník památky předkládá vyplněný formulář žádosti o poskytnutí příspěvku vč. potřebných příloh prostřednictvím obecního úřadu příslušné obce s rozšířenou působností. Program je realizován ve dvou základních kolech (1. kolo – do 28. 2., 2. kolo – do 30. 4.; případné doplňkové kolo – do 31. 8.). Obec provede výběr, doporučí zařazení akcí obnovy do výše finanční kvóty, stanovené MK podle počtu památek v daném území s přihlédnutím k jejich stavebně technickému stavu a předkládá je ve stanovených termínech MK, které na základě předložené žádosti dále vede správní řízení o poskytnutí příspěvku na obnovu památky. Povinný podíl vlastníka je 10 % z nákladů v příslušném roce a minimální výše příspěvku je 50 tis. Kč. Z programu nelze hradit náklady na modernizace objektů (např. zateplování, elektroinstalace, rozvody vody, vzduchotechnika atd.), úpravy veřejných prostranství (komunikací, terénní úpravy) a pořízení stavebně-historického a restaurátorského průzkumu a projektové dokumentace.⁴⁶

⁴⁵ Výroční zpráva Ministerstva kultury za rok 2008 [online]. [cit. 2010-3-10]. Dostupný z WWW: <http://www.mkcr.cz/assets/ministerstvo/vyrocní-zpravy/mkcr_vz2008.doc>.

⁴⁶ Zásady pro užití neinvestičních prostředků z rozpočtu Ministerstva kultury stanovených pro program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností [online]. [cit. 2010-3-10]. Dostupný z WWW: <http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-dedictvi/pamatky/granty-a-dotace/Zasady_Programu_ORP_s_prilohou-zneni-2010_1.doc>.

Program **Podpora pro památky UNESCO** je také realizován od roku 2008. Na základě čl. 4 a 5 Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví se každý smluvní stát zavazuje k povinnosti zabezpečit označení, ochranu, zachování, prezentování a předávání budoucím generacím světové kulturní a přírodní dědictví (definice v čl. 1 a 2 Úmluvy), které se nachází na jeho území. Vzhledem k těmto závazkům zřídilo MK tento program. Jeho smyslem je podpora rozvoje památek zapsaných na Seznamu světového dědictví nebo památek, u kterých byl podán návrh na nominaci mezinárodně předepsaným způsobem, nebo těch, u nichž MK rozhodlo o zpracování nominační dokumentace. Vyhláшателеm výběrového dotačního řízení je MK, které také přijímá žádosti vč. požadovaných povinných příloh a poskytuje k programu informace. Žadatelé mohou být fyzické a právnické osoby. Dotace z programu finančně podpoří jedině projekty, které budou rozvíjet hodnoty, pro něž byla památka zapsána nebo nominována k zápisu na Seznam, resp. projekty, které naplní některou z následujících priorit programu: management plány; vědecko-výzkumné projekty; prezentace, propagace a edukace památek. Kvalitu projektu z hlediska jeho obsahu a splnění účelu dotace posoudí odborná komise MK. Dotace se poskytuje maximálně do výše 70 % celkových nákladů projektu.⁴⁷

4.1.3 Podpora obnovy památky přímo ze státního rozpočtu ČR

Přímá podpora obnovy památky spočívající v zahrnutí (části) nákladů přímo do státního rozpočtu by byla systémovým řešením v odůvodněných případech s celostátním zájmem a celostátním dopadem. Z vhodných příkladů lze jmenovat opravu Národního muzea. Nevhodných případů použití je mnohem více, v oblasti památkové péče například zajištění zříceniny Vítkova hrádku v Jižních Čechách. Zcela lokální projekt by neměl dosáhnout na státní podporu bez jakýchkoliv transparentních kritérií pro vlastní stanovení výběru příjemce podpory. Tzv. porcování medvěda, nedůstojná činnost zalíbit se voličům prosazením financování akce místního významu přímo do zákona o rozpočtu, je opatřením

⁴⁷ *Zásady pro užití neinvestičních prostředků z rozpočtu Ministerstva kultury stanovených pro program Podpora pro památky UNESCO* [online]. [cit. 2010-3-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-dedictvi/pamatky/granty-a-dotace/Program-UNESCO-2010.pdf>>.

zcela nesystémovým a těžce kontrolovatelným.⁴⁸

4.1.4 Evropské zdroje

Všeobecně jsou snad nejvíce mediálně známou formou podpory programy spolufinancované EU. Žádný program EU však není prioritně zaměřen na přímou podporu obnovy památek v jednotlivých zemích. Jedná se spíše o spolufinancování přípravy projektů a o spolufinancování vlastních projektů podle využití objektu, a to bez bezprostřední závislosti na statutu kulturní památky, resp. finanční prostředky lze získat jen jako podíl z programů na podporu služeb, sociální péče, vzdělávání, cestovního ruchu atp. Dá se říci, že vzhledem k výši těchto prostředků a relativní komplikovanosti i zdlouhavosti administrativních postupů, bude i v budoucnosti ležet těžiště financování obnovy památkového fondu v ČR na vlastních.

Regionální politika EU, nazývaná též politika hospodářské a sociální soudržnosti či kohezní politika, je odrazem principu solidarity uvnitř EU, kdy bohatší státy přispívají na rozvoj chudších států a regionů. Na období 2007 – 2013 byly ustaveny tři cíle regionální politiky: Konvergence, Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost, Evropská územní spolupráce. Fondy EU představují hlavní nástroj realizace této politiky a jejích cílů. Jde zejména o dva strukturální fondy (Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond) a Fond soudržnosti (neboli Kohezní fond). Každá členská země si dojednává s Evropskou komisí operační programy, které jsou zprostředkujícím mezistupněm mezi těmito třemi hlavními evropskými fondy a konkrétními příjemci finanční podpory v členských státech a regionech. ČR připravila pro období 2007 – 2013 celkem 26 operačních programů, které se dále dělí na tematické a regionální programy patřící do cíle Konvergence, programy pro Prahu zařazené do cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a programy spadající pod cíl Evropská územní spolupráce.

V souvislosti s evropskými zdroji tady nesmíme opomenout zmínit ani komunitární program Culture a Program rozvoje venkova.

⁴⁸ PEK, T. *Stavební památky: Specifika přípravy a financování jejich obnovy, údržby a provozu*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. 216 s. ISBN 978-80-7357-462-8.

4.1.4.1 Podpora z regionálních fondů EU

Regionální operační programy se odlišují pro jednotlivé oblasti NUTS II, tj. regiony soudržnosti. Je jich 7 a pokrývají celou ČR mimo hlavní město. Přestože je každý regionální operační program samostatným dokumentem spravovaným samostatnou regionální radou a reagujícím na potřeby příslušného regionu, obecně se všechny zaměřují na obdobná témata, která je možno shrnout do následujících oblastí: dopravní dostupnost a obslužnost, rozvoj území, regionální rozvoj podnikání a rozvoj cestovního ruchu.⁴⁹ S obnovou památkového fondu nelze samozřejmě spojovat oblast dopravy, ty ostatní snad ano. Konkrétně například v regionu soudržnosti Střední Morava jsou priority, které se mohou dotýkat kulturních památek: integrovaný rozvoj a obnova regionu, cestovní ruch. Veškeré podporované aktivity jsou spolufinancovány z ERDF, takže se zde jedná o investiční (infrastrukturní) projekty.

4.1.4.2 Podpora z tematických fondů EU

Celkem 8 tematických operačních programů se specifickým zaměřením rovněž platí po celé ČR vyjma hlavního města Prahy, přičemž žádat lze ve všech, pokud je zde důvod podpory. Využitelné v praxi jsou jen tři – příkladem může být regenerace brownfieldů v operačním programu Podnikání a inovace, priorita 5, vznik center ochrany přírody v operačním programu Životní prostředí, priorita 7 a zejména obnova a následné využití nejceněnějších památkových objektů v oblasti intervence 5.1 „Národní podpora využití potenciálu kulturního dědictví“ Integrovaného operačního programu MK s mottem „Vracíme památky do života“.⁵⁰

4.1.4.3 Podpora z komunitárních programů EU (program Kultura) a fondů evropské územní spolupráce

Specificky zaměřené komunitární programy přispívají k prohlubování spolupráce členských i kandidátských států EU při řešení aktuálních společných problémů v oblastech

⁴⁹ *Regionální operační programy* [online]. [cit. 2010-3-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/810a501c-e85f-4e99-92f3-d1824296f1d4/Regionalni-operacni-programy>>.

⁵⁰ PEK, T. *Stavební památky: Specifika přípravy a financování jejich obnovy, údržby a provozu*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. 216 s. ISBN 978-80-7357-462-8.

spojených s politikami Evropského společenství (např. vzdělávání, kultura, životní prostředí, sociální politika atd.). Jsou financovány přímo ze společného evropského rozpočtu, a to formou grantů, poskytují pouze neinvestiční podporu. Nutnou podmínkou pro získání podpory je u většiny těchto programů vytvoření partnerství mezi několika subjekty z různých států. Kulturních památek se týká především komunitární program Culture koncipovaný na období let 2007 – 2013, tj. program pro částečné financování hlavně mezinárodních projektů (kritéria pro mezinárodní spolupráci se nevztahují jen na literární překlady) ve všech oblastech kultury (vyjma oblasti audiovizu). Jeho základním cílem je přispívat k vytváření evropské občanské společnosti prostřednictvím kulturní spolupráce v Evropě, vynášením do popředí společných kulturních prvků obyvatel Evropy s jejich společným bohatým dědictvím a kulturní rozmanitostí. Celkový rozpočet programu na období 2007 – 2013 činí 400 mil. EUR.⁵¹

V období 2007 – 2013 pokračuje iniciativa INTERREG v podobě samostatného cíle Evropská územní spolupráce. Tento cíl je naplňován prostřednictvím OP Mezuregionální spolupráce, OP Nadnárodní spolupráce a 5 OP Přeshraniční spolupráce. Dále pokračují síťové programy ESPON 2013 a INTERACT II. Například zachování přírodního a kulturního dědictví je možné financovat z OP Mezuregionální spolupráce, OP Přeshraniční spolupráce se zaměřují mimo jiné i na ochranu a obnovu památek, nadnárodní spolupráci při přípravě investic do kulturních hodnot ve Střední Evropě podporuje OP Nadnárodní spolupráce apod.

4.1.4.4 Program rozvoje venkova

Na rozdíl od minulého programovacího období už nepatří pod strukturální fondy podpora konkurenceschopnosti zemědělství, lesnictví a rozvoje venkova. Tyto oblasti jsou financovány prostřednictvím Programu rozvoje venkova financovaného z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova. I zde lze získat finanční prostředky.

⁵¹ *Napříč hranicemi a kulturami – Program Kultura (2007 – 2013)* [online]. [cit. 2010-3-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.institutumeni.cz/res/data/005/000587.pdf>>.

4.1.5 Finanční mechanismy EHP/Norsko

Program se týká kulturních památek ve své prioritní oblasti Uchování evropského kulturního dědictví a v prioritní oblasti Ochrana životního prostředí.

4.1.6 Podpora z tzv. Švýcarských fondů

Kulturních památek se především týká cíl 2 priority 1.

4.2 Zdroje nepřímé podpory

4.2.1 Daňové úlevy pro vlastníky kulturních památek

V oblasti nepřímé finanční pomoci vlastníkům památek prostřednictvím státu jsou vybranými daňovými předpisy vymezena osvobození od daní či daňová zvýhodnění. Ve spojitosti s tím se rovněž užívá termínu daňový výdaj, tj. o co budou daňové příjmy rozpočtu důsledkem daňové úlevy nižší.

Jedná se zejména o daňová opatření, resp. úlevy podle zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, kde je umožněno osvobození od daně z nemovitostí, kterou tvoří daň z pozemků a daň ze staveb, za podmínek daných v tomto zákoně⁵²:

- a) od daně ze staveb jsou mimo jiné osvobozeny stavby památkových veřejně přístupných objektů stanovených vyhláškou MF č. 12/1993 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o dani z nemovitostí, v dohodě s MK, resp. budovy prohlášené za kulturní památku ve vlastnictví státu, právnických a fyzických osob, jež jsou přístupné veřejnosti pro výchovně-vzdělávací účely na základě písemné smlouvy uzavřené mezi MK a vlastníkem, přičemž v této smlouvě musí být uveden časový a prostorový rozsah zpřístupnění a stanoven jeho režim v souladu s památkovou hodnotou a dalšími způsoby využití objektu⁵³ (např. ve kterých

⁵² Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů

⁵³ Vyhláška Ministerstva financí ČR č. 12/1993 Sb. ze dne 18. prosince 1992, kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 338/1992 Sb. o dani z nemovitostí.

dnech bude památka zpřístupněna, které místnosti památky budou zpřístupněny apod.);

- b) pozemky, které tvoří jednotný funkční celek se zpřístupněnou stavbou památkových objektů stanovených vyhláškou MF, jsou osvobozeny od daně z pozemků;
- c) dále jsou od daně ze staveb osvobozeny stavby kulturních památek, na kterých jejich vlastníci provádějí stavební úpravy, a to po dobu 8 let, přičemž tato lhůta začíná běžet rokem následujícím po vydání příslušného stavebního povolení;
- d) za splnění určitých podmínek stanovených zákonem o dani z nemovitostí, jsou stavby prohlášené za kulturní památku, jsou-li vlastněny státem či církví, osvobozeny od daně z nemovitostí; jestliže jsou stavby kulturních památek vlastněny krajem nebo obcí, na jejichž katastrálním území se nacházejí, jsou osvobozeny rovněž od daně ze staveb.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů stanoví v souvislosti s kulturními památkami některé zvýhodňující zvláštnosti odpisování⁵⁴:

- a) u nemovité kulturní památky se v případě jejího technického zhodnocení stanoví roční odpis ve výši jedné patnáctiny vstupní ceny;
- b) na druhou stranu movité kulturní památky a jejich soubory představují hmotný majetek vyloučený z odpisování.

4.2.2 Odborná bezplatná pomoc

Zvláštní formou nepřímé podpory památkové péče je poskytování bezplatných odborných služeb (potřebné podklady, informace, odborná pomoc) pracovišti NPÚ vlastníkům památek.

⁵⁴ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 PŘÍPADOVÁ STUDIE – VALAŠSKÉ MUZEUM V PŘÍRODĚ V ROŽNOVĚ POD RADHOŠTĚM

5.1 Představení města Rožnova pod Radhoštěm – brány Beskyd a srdce Valašska

Rožnov pod Radhoštěm se nachází na okraji Zlínského kraje v okrese Vsetín, je zasazen do srdce Beskydských a Vsetínských vrchů a leží v CHKO Beskydy. Katastrální území města se rozprostírá při úpatí hory Radhoště v údolí Rožnovské Bečvy v nadmořské výšce 378 m. n. m. a činí 3 947 ha. K 31. 12. 2009 bylo v Rožnově celkem 17 101 obyvatel.⁵⁵ Město plní funkci obce s rozšířenou působností a do jeho správního obvodu spadá 7 obcí a 2 města (vč. Rožnova). Je členem Sdružení Mikroregion Rožnovsko a spolupracuje s partnerskými městy ve 4 zemích Evropy.

Roku 1267 je Rožnov poprvé zmiňován v závěti svého zakladatele, olomouckého biskupa Bruna ze Schaumburku. Původně dřevěná osada byla založena při jeho kolonizačních snahách doslova na „zeleném drnu“. V držení Rožnova se vystřídalo několik šlechtických rodů, přičemž v nejstarší historii byli nejvýznamnějším rodem pánové z Kravař. Později zde vládli Cimburkové, loupeživý rytíř Jan z Messenberka, sedmihradský vévoda Petr a další. V roce 1548 získali panství Žerotínové a udrželi si ho až do 19. století. Vesměs dřevěné městečko se jen pozvolna měnilo na kamenné. Svědkem zašlé okázalosti středověku jsou zříceniny gotického hradu Rožnova – podle kterého získalo jméno i vlastní město – na kopci Hradisko. Od poloviny 19. století byl Rožnov znám jako klimatické lázně („Valašské Merano“), do nichž přijížděli pacienti z celé Evropy. Léčily se tady nemoci dýchacího ústrojí, plic a srdce. Kromě čistého vzduchu, procházek, elektroléčby či vanových koupelí se na léčbě pacientů podílely i produkty valašského salašnictví – ovčí sýr a ohřívaná žinčice (syrovátka z ovčího mléka). Po 1. světové válce začalo lázeňství upadat a město se stalo známým více jako turistické středisko, místo rekreačních pobytů a později také jako sídlo prvního muzea v přírodě na našem území. Statut lázeňského města Rožnov

⁵⁵ Tisková zpráva č. 14/2010 ze dne 18. 2. 2010 – Rožnov má 17 101 obyvatel [online]. [cit. 2010-3-1]. Dostupný z WWW: <<http://www.roznov.cz/14-2010-roznov-ma-17-101-obyvatel>>.

ztratil po 2. světové válce. Zašlou slávu rožnovského lázeňství připomíná bývalý lázeňský dům v městském parku (dnes Společenský dům). Za svůj rozmach město děkuje hlavně průmyslovému podniku Tesla (založen 1949).

O podobě dřívějšího dřevěného městečka si můžeme udělat představu ve Valašském muzeu v přírodě, do něhož byly z rožnovského náměstí přestěhovány některé roubené domy.

Centrum moderního města dnes tvoří Masarykovo náměstí, které zdobí jedny z nejstarších památek – barokní sochy sv. Jana Nepomuckého a sv. Floriána z 18. století a také socha znázorňující prvního československého prezidenta T. G. Masaryka. Nedaleko náměstí stojí barokní kostel Všech Svatých postavený v letech 1745 – 1749. V blízkosti Společenského domu se nachází pomník s bustou Františka Palackého z roku 1879. Druhým kostelem ve městě je roubená budova sboru českobratrské církve evangelické z let 1950 – 1953. Nalezneme zde i památník osvobození a pamětní desku se jmény popravených a umučených účastníků boje za národní osvobození a obětí rasové perzekuce, roubenou zvonici a venkovskou usedlost č. p. 2078 (v k. ú. Hážovice), krucifix (v místní části Uhliska) a venkovskou usedlost č. p. 1839 (v k. ú. Tylovice).

Jméno města je bezpochyby nejčastěji spojováno s muzeem v přírodě. Nicméně tak jako si neumíme představit Rožnov bez Valašského muzea, neumíme si představit muzeum bez zázemí, které místním a návštěvníkům poskytuje široká škála atraktivit a služeb ve městě i jeho okolí. Svou polohou je Rožnov přímo předurčen pro rekreaci a sportovní vyžití (kempy a mnohá ubytovací a stravovací zařízení, několik koupališť, cyklistické trasy a turistické výlety do okolí, blízké lyžařské areály atd.). Náleží rovněž mezi města s čilým kulturním děním (nejen programy Valašského muzea, ale také programy T-klubu, Městské knihovny, Základní umělecké školy, kina Panorama).⁵⁶

⁵⁶ *Základní informace – město Rožnov pod Radhoštěm* [online]. [cit. 2009-12-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.roznov.cz/zakladni-informace-mesto>>.

Tab. č. 2: Přehled kulturních památek města dle ÚSKP

Kulturní památka	Od roku	Číslo rejstříku ÚSKP
hrad Rožnov, zřícenina a archeologické stopy	1958	19402/8-304
kostel Věch svatých	1958	20921/8-305
zvonice	1958	31302/8-309
sochy sv. Jana Nepomuckého a sv. Floriána	1958	40364/8-306
pomník Františka Palackého	1958	27629/8-308
venkovská usedlost č. p. 1839	1958	31591/8-311
venkovská usedlost č. p. 2078	1958	23158/8-310
muzeum – skanzen ⁵⁷ č. p. 242	1958	46272/8-303
kostel českobratrský	1994	10290/8-3796
krucifix	2002	51938/8-4073
Národní kulturní památka	Od roku	Číslo rejstříku ÚSKP
Valašské muzeum v přírodě (památky na území: muzeum – skanzen č. p. 242)	1995	231

Zdroj: [33]

5.2 Představení Valašského muzea v přírodě

Valašské muzeum v přírodě představuje nejstarší a zároveň nejrozsáhlejší muzeum svého druhu ve střední Evropě, je hlavní turistickou atrakcí Rožnova. Je soustředěno ve třech lokalitách – Dřevěném městečku, Valašské dědině a Mlýnské dolině a zahrnuje na 120 památkových objektů – originální stavby přenesené z terénu do areálů, dobové kopie některých hospodářských staveb a obydlí, rekonstrukce nedochovaných nebo poškozených památek lidového stavitelství – které zde byly umístěny jako zástupci určitých konstrukčních postupů, tektoniky staveb a jejich funkce, resp. více než šest desítek zpřístupněných objektů s expozicemi.⁵⁸ Po řadu let je s muzeem spojován celoroční programový cyklus „Valašský rok“ inspirovaný lidovým zvykoslovným kalendářem. Velké oblibě se těší víkendové programy zaměřené na seznámení návštěvníků muzea se starými,

⁵⁷ Označení skanzen znamená ve švédštině hradba a je v podstatě jménem kopce u Stockholmu, na kterém bylo už na konci 19. století vybudováno první muzeum v přírodě. Stalo se vzorem pro mnohá další, zakládaná po celé Evropě. V některých evropských zemích (také u nás) se pak slovo skanzen začalo užívat jako obecný název tohoto typu muzejní expozice. Odborníci se sice snaží prosazovat správnější český název muzeum lidové architektury v přírodě, avšak stručné označení skanzen se vžilo a setkáváme se s ním běžně třeba i ve spojení rožnovský skanzen.

⁵⁸ Viz Příloha P I: Přehled objektů ve Valašském muzeu v přírodě

už zanikajícími způsoby hospodaření, domácími pracemi a řemesly.

5.2.1 Národní kulturní památka a státní příspěvková organizace

Již víme, že kulturní památky zapsané do státních seznamů kulturních památek podle dřívějších právních předpisů se považují za kulturní památky podle současného památkového zákona. Muzeum je kulturní památkou zapsanou v ÚSKP jako muzeum – skanzen (zapsáno do státního seznamu nemovitých památek před rokem 1988, a to dle zákona o kulturních památkách). Dále byl areál muzea nařízením vlády č. 262/1995 Sb. ze dne 16. 8. 1995, o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, ve znění pozdějších změn a doplňků, prohlášen za národní kulturní památku. Ve správě muzea je i stejným nařízením vyhlášena národní kulturní památka Pustevny (č. rejst. ÚSKP 230).⁵⁹ Zmíňme také, že vybrané objekty lidové architektury na území památky Valašské muzeum jsou vedeny ve sbírkové evidenci, a to v podsбірce „Dokumentace muzea v přírodě“.⁶⁰

Rozhodnutím referátu kultury OkÚ Vsetín č.j. 555/401/98 ze dne 27. 11. 1998 bylo pro národní kulturní památku Valašské muzeum vyhlášeno ochranné pásmo. Rozhodnutí je závazné pro všechny majitele, správce a nájemce nemovitostí a pozemků vyskytujících se v tomto pásmu (ochrana památky se zajišťuje v prostředí pásma vymezeného tímto rozhodnutím). Došlo tak k vytvoření podmínek pro zlepšení péče o historické a kulturní hodnoty národní kulturní památky a zvýšení její ochrany před rušivými zásahy, zvláště při stavebních změnách stávajících staveb a nové výstavbě.⁶¹

Valašské muzeum v přírodě je právnickou osobou – státní příspěvkovou organizací vystupující v právních vztazích svým jménem a nesoucí odpovědnost z těchto vztahů plynoucí. Zřizovatelem muzea se na základě delimitačního protokolu ze dne 23. 11. 1990

⁵⁹ Viz Příloha P II: Umístění, popis a prostorová identifikace národní kulturní památky Valašské muzeum v přírodě a Pustevny

⁶⁰ *Centrální evidence sbírek – Sbírka Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm* [online]. [cit. 2010-1-8]. Dostupný z WWW: <<http://ces.mkcr.cz/cz/psb.php?idpsb=653>>.

⁶¹ *Rozhodnutí referátu kultury Okresního úřadu Vsetín pro určení ochranného pásma* [online]. [cit. 2010-2-8]. Dostupný z WWW: <http://iispp.npu.cz/mis_public/searchDocument.htm?search=vala%C5%A1sk%C3%A9muzeum+v+p%C5%99%C3%ADrod%C4%9B&binding=0>.

mezi Severomoravským KNV se sídlem v Ostravě a MK ČR stalo od 1. 1. 1991 uvedené ministerstvo. Organizace je právním nástupcem organizace zřízené Severomoravským KNV. Platná zřizovací listina pod č.j. 17.469/2000 vydaná MK nabyla účinnosti dne 29. 12. 2000. Dle ní je památka Pustevny organizační složkou organizace.⁶²

Tab. č. 3: Základní identifikační údaje o příspěvkové organizaci a jejím zřizovateli

Název organizace	Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm
Sídlo	Palackého 147, Rožnov p. R., PSČ 756 61
IČ	00098604
DIČ	404-00098604
Název zřizovatele	Ministerstvo kultury ČR
Sídlo	Maltézské náměstí 1, Praha 1, PSČ 118 11
IČ	00023671
DIČ	CZ00023671

Zdroj: [30]

Muzeum bylo zřízeno za účelem získávání, shromažďování, trvalého uchovávání, evidování, odborného zpracovávání a zpřístupňování veřejnosti sbírek muzejní povahy. Pokud jde o předmět jeho hlavní činnosti, tak např. shromažďuje sbírky dokladů k dějinám lidové kultury, národopisu, řemesel a zemědělství, se zvláštním zřetelem na dějiny lidové architektury z moravských a slezských regionů, chová původní plemena hospodářských zvířat a pěstuje původní odrůdy zemědělských plodin, vede genealogickou kartotéku rodů pocházejících z regionu moravského Valaška, spravuje odbornou knihovnu, filmotéku, videotéku a fotografický archiv, pořádá kulturní a vzdělávací programy, přehlídky a festivaly související s jeho posláním, spolupracuje se zájmovými sdruženími a vědeckými společnostmi aj. Dále muzeum vykonává činnosti vyplývající z předmětu činnosti a ve vztahu k zajištění provozu veřejně přístupných prostor, především za úplatu i bezúplatně umožňuje návštěvu expozic, výstav a dalších kulturních akcí, poskytuje občerstvení a další služby návštěvníkům; vybírá poplatky za fotografování, filmování a pořizování videozáznamů, či kopií dokumentů, poskytování fotografií a negativů, prodává katalogy, upomínkové předměty a další zboží propagující předmět činnosti, pronajímá dočasně nevyužívané prostory v objektech, k nimž vykonává právo hospodaření, pokud to není v rozporu s jejím kulturním posláním, poskytuje služby konzervátorských a restaurátorských

⁶² Zřizovací listina Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm

dílen, učeben a laboratoří, poskytuje reklamní a propagační služby při zpřístupňování svých sbírek, zpracovává odborné posudky, rešerše a expertízy.⁶³

5.2.2 Vznik a vývoj muzea

Historie Valašského muzea v přírodě nás zavádí na počátek 20. století, kdy se v Rožnově, v malém podhorském městě s ojedinělou architekturou, natrvalo usadili sourozenci Bohumír a Alois Jaroňkovi, umělci a řemeslníci pocházející z nezámožné rodiny. Zřejmě tehdy dostala představa především Bohumíra Jaroňka o výstavbě valašského muzea v přírodě konkrétní podobu, jež byla motivovaná úsilím o záchranu dřevěných patrových staveb s podloubím na rožnovském náměstí. Významným podnětem ke zrodu a uskutečnění této myšlenky byl nebývalý návštěvnický úspěch osady z Valašska postavené v roce 1895 na Národopisné výstavě československé v Praze vsetínským stavitelem Michalem Urbánkem a jeho asistentem Dušanem Jurkovičem. Druhým impulsem byl světový ohlas Skansenu, národopisného muzea v přírodě, které v roce 1891 vzniklo u Stockholmu ve Švédsku jako první muzeum svého druhu na světě. Určitou roli zde sehrálo také celoživotní sepětí bratrů s Valašskem, odkud čerpali i inspiraci pro svou tvorbu.

V roce 1911 založili bratři Jaroňkové Muzejní spolek, v jehož stanovách bylo zbudování muzea v přírodě. O dva roky později už existoval prvotní projekt, ale všechno zmařila válka. Ke vzniku muzea došlo až roku 1925, kdy se v Rožnově konaly folkloristické slavnosti nazvané Valašský rok. První stavby skansenu se staly vlastně přirozenou kulisou těchto slavností. Do lázeňského parku Hájnice byly z rožnovského náměstí převezeny objekty dřevěné radnice a měšťanského roubeného Billova domu, zvonice z Dolní Bečvy a včelín. O pár let později k nim přibyla Vaškova hospoda opět z náměstí, kříže, zvoničky, dřevěné studny, dále kopie fojtství z Velkých Karlovic a během 2. světové války byl podle původních plánů vystavěn kostel sv. Anny z Větrkovic u Příbora. Tak skončila první etapa výstavby muzea a vzniklý areál dostal později název **Dřevěné městečko**.⁶⁴ V následujících letech zde např. vyrostla kopie další stavby z náměstí, tzv. Žingorova chalupa, okolo zmíněného kostelíku byl založen hřbitov významných rodáků, Valašský Slavín, na němž

⁶³ Zřizovací listina Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm

⁶⁴ SMAHEL, R. *Valašské muzeum v přírodě*. 2. vyd. Praha: Osveta Profil, 1982. 160 s. ISBN 70-060-82.

můžeme spatřit náhrobky malířů, sochařů, spisovatelů i etnografů, kteří působili na Valašsku atd. Prakticky dodnes areál ještě není kompletně dostavěn a je a bude doplňován o nové objekty tak, aby jeho podoba co nejvíce připomínala malé venkovské městečko Rožnov.⁶⁵

O výstavbě **Valašské dědiny** bylo rozhodnuto v roce 1958. V 60. a 70. letech se realizovala výstavba (první stavba v roce 1962), kterou se zároveň uskutečnil záměr zakladatelů muzea – vybudovat nový areál v krásném přírodním prostředí na rožnovské pasece zvané Karlova, resp. Wilsonova stráň. Dědina byla zpřístupněna roku 1972 a dnes je nejrozsáhlejším areálem Valašského muzea. Na rozdíl od Dřevěného městečka má charakter valašského venkova s rozptýleným pasekářským osídlením. Roubené domy tvoří spolu se stodolami a chlévy samostatná hospodářství. K nim patří také zahrádky s květinami nebo zeleninou, ovocné sady i pole a louky.

Návrhy na výstavbu nejmladšího areálu muzea, **Mlýnské doliny**, se postupně rozvíjely od roku 1968. Mlýnská dolina byla pak slavnostně otevřena v roce 1983. Jsou v ní organicky začleněny do vesnického urbanismu dodnes funkční technické stavby převážně na vodní pohon.

Skanzen si uchovává podobu „**živého muzea**“ tak, jak ho chtěli vytvořit jeho zakladatelé bratři Jaroňkovi. Na muzejních loukách se pasou hospodářská zvířata a na polích obdělávaných tradičním způsobem rostou zemědělské plodiny typické pro valašský kraj, gengel, křibice nebo pohanka. Pracovníci muzea oživují stará řemesla, lidové umění i obyčeje a snaží se rekonstruovat společenský život, obchod i zábavu lidí, kteří v minulosti na Valašsku žili.

5.3 Správa a financování Valašského muzea v přírodě v roce 2008

Valašské muzeum v přírodě hospodaří s nemovitým a movitým majetkem svěřeným mu do správy zřizovatelem – MK, má právo ho držet, užívat jej a nakládat s ním v souladu s právními předpisy a zřizovací listinou. Dále hospodaří s peněžními prostředky přijatými

⁶⁵ DRÁPALOVÁ, L. *Dřevěné městečko*. 2. rozš. a dopl. vyd. Rožnov pod Radhoštěm: Valašské muzeum v přírodě, 2008. 61 s. ISBN 978-80-87210-00-0.

ze státního rozpočtu pouze v rámci finančních vztahů stanovených zřizovatelem, s prostředky získanými hlavní činností, prostředky svých fondů a s peněžitými dary od fyzických i právnických osob.

Muzeum realizuje projekt „Muzeum v přírodě a lidová kultura v nových formách prezentace kulturního dědictví“, který je podpořen z finančního mechanismu EHP/Norska. Celkové oprávněné výdaje projektu činí 3 159 847 EUR – 85 % těchto nákladů bude kryto z příspěvku Norského finančního mechanismu, zbývajících 15 % bude hrazeno z příspěvku MK ČR. Práce na realizaci grantu byly zahájeny v březnu roku 2007, smlouva mezi MK a muzeem o poskytnutí prostředků na spolufinancování byla pak podepsána 10. 7. 2007. Finanční prostředky jsou uvolňovány MK v rámci programu ISPROFIN 234 110 „Rozvoj a obnova materiálně technické základny státních kulturních zařízení“, resp. podprogramu ISPROFIN 234 114 „Podpora záchrany, obnovy a revitalizace kulturních památek – EHP/Norsko“.

Podívejme se tedy nyní na konkrétní zajímavá specifika hospodaření muzea se svěřenými památkovými areály, a to za období roku 2008, v celkovém kontextu, který zde nelze opomíjet.

5.3.1 Výsledek hospodaření

Výsledkem hospodaření muzea byl v roce 2008 zisk ve výši 594 tis. Kč. Náklady činily celkem 72 806 tis. Kč, přičemž příspěvek MK je pokryl z 68 %, zbývající část muzeum hradilo z vlastních výnosů. Právě především o těchto skutečnostech se přesvědčíme v následujícím textu.

Tab. č. 4: Struktura výsledku hospodaření v roce 2008 v Kč

Výnosy	73 613 926
Náklady	72 806 333
Výsledek hospodaření před zdaněním	807 593
Dodatečné odvody daně z příjmů	213 160
Výsledek hospodaření po zdanění	594 433

Zdroj: [48]

5.3.1.1 Struktura nákladů

Největší položkou z celkových nákladů jsou v muzeu již tradičně osobní náklady, tvoří 45 % všech vynaložených nákladů. Další vysokou položkou v nákladové části je spotřeba materiálu na zajištění provozu muzea, pohonných hmot, ochranných oděvů a nákup šindele na opravy střech muzejních objektů aj. Velké částky jsou pak vynakládány na opravy sbírkového fondu, předmětů a budov, opravy EZS a EPS, revize atd., aby se objekty průběžně udržovaly a uchovaly v dobrém a provozuschopném stavu. Velmi nákladové jsou i v níže znázorněné tabulce zmiňované ostatní, spíše externí služby takové jako propagace, jevištní, právní, účetní služby, akvizice (nákup sbírkových předmětů), internet, služby pošt, telekomunikací, stravování, služby externích umělců apod. a nepochybně odpisy (od 1. 1. 2009 muzeum změnilo způsob odepisování). Finanční prostředky byly čerpány hospodárně, efektivně a účelně, zvažování důležitosti a nezbytnosti vydávání peněz na jednotlivé akce a potřeby bylo jako vždy samozřejmostí.

Tab. č. 5: Struktura nákladů v roce 2008 (v tis. Kč)

Název nákladové položky	Schválený rozpočet na rok 2008	Skutečnost k 31. 12. 2008 (výkaz zisku a ztráty)	Skutečnost k 31. 12. 2008 (provoz)	Skutečnost k 31. 12. 2008 (účelové dotace)
Spotřeba materiálu	5 270	9 579	9 456	123
Spotřeba energie	4 000	2 739	2 739	-
Prodané zboží	1 680	1 981	1 981	-
Opravy a udržování	3 500	6 992	3 475	3 517
Cestovné	250	416	404	12
Náklady na reprezentaci	54	80	80	-
Ostatní služby	5 630	9 721	4 245	5 476
Mzdové náklady	28 287	32 530	30 315	2 215
Daně a poplatky	-	1	1	-
Ostatní náklady (účtová skupina 54)	705	895	895	-
Odpisy DNM a DHM	4 500	7 204	7 204	-
Zůstatková cena prodaného DNM a DHM	644	668	668	-
Celkem	54 520	72 806	61 463	11 343

Zdroj: [48]

5.3.1.2 Struktura výnosů

Na provoz muzeum dostalo v roce 2008 od MK celkem 49 127 tis. Kč, přičemž původní rozpočet přidělu na činnost zněl na částku 34 900 tis. Kč. V průběhu roku 2008 došlo celkem k 18 rozpočtovým úpravám v úhrnné výši 14 227 tis. Kč, z toho 11 343 tis. Kč byly prostředky účelové, určené k financování kulturních aktivit ve výši 404 tis. Kč, vědy a výzkumu ve výši 453 tis. Kč, projektu INTERREG III „Vzájemná spolupráce a propagace kulturního dědictví v partnerských muzeích – Liptovské muzeum v Ružomberku a Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm“ ve výši 662 tis. Kč a dále prostředky účelově poskytnuté z programu ISPROFIN 234 110 „Rozvoj a obnova materiálně technické základny státních kulturních zařízení“ ve výši 9 077 tis. Kč (na opravu fasády na Libušině a zprovoznění kamen, na projekt financovaný z norských fondů), z Programu záchrany architektonického dědictví ve výši 500 tis. Kč a z Integrovaného systému ochrany movitého kulturního dědictví ve výši 247 tis. Kč. Zmíněnou částku 14 227 tis. Kč pak doplňují platy zaměstnanců, zákonné sociální pojištění a náklady ve výši 1 597 tis. Kč a částka 1 287 tis. Kč použitá na profinancování doučtování účetních odpisů podle odpisového plánu.

Výnosy muzeu také vylepšila dotace ze Státního zemědělského intervenčního fondu ve výši 205 tis. Kč.

Celkové vlastní výnosy muzea v roce 2008 činily 24 282 tis. Kč, největší podíl na nich měla tržba z prodeje služeb, resp. jako obvykle tržba ze vstupného (13 038 tis. Kč, tj. 54 %). Významným zdrojem příjmů jsou dále výnosy z nájemného muzeem nevyužitých prostor, z pronájmu sbírkových předmětů, aktivace režijních nákladů při uvedení nových objektů do užívání (Herličkova vila, dětský kout v Dřevěném městečku aj.), tržby z prodeje tradičních výrobků, suvenýrů a dalšího zboží v prodejně LUV a v neposlední řadě výnos z reklamy. Výše darů v roce 2008 činila 208 tis. Kč.

Tab. č. 6: Plnění rozpočtu výnosů v roce 2008 v tis. Kč

Druh výnosu	Schválený rozpočet na rok 2008	Skutečnost k 31. 12. 2008 (výkaz zisku a ztráty)	Skutečnost k 31. 12. 2008 (provoz)	Skutečnost k 31. 12. 2008 (účelové dotace)
Prodej vlastních výrobků	255	186	186	-

Tržby z prodeje služeb	14 382	15 332	15 332	-
Tržby za prodané zboží	2 250	2 638	2 638	-
Změna stavu zvířat	-	- 16	- 16	-
Aktivace materiálu a zboží	331	4 343	4 343	-
Úroky	2	2	2	-
Zúčtování fondů	1 500	737	737	-
Jiné ostatní výnosy (hl. reklama)	840	918	918	-
Tržby z DNM a DHM (úč. skup. 65)	60	142	142	-
Příspěvky a dotace na provoz	34 900	49 332	37 989	11 343
Celkem	54 520	73 614	62 271	11 343

Zdroj: [48]

5.3.2 Čerpání dotací na dlouhodobý majetek ze státního rozpočtu od zřizovatele

Kromě už zmíněných rozpočtových úprav bylo ještě 9 úprav rozpočtu na investiční prostředky ve výši 75 153 tis. Kč vč. 2 389 tis. Kč z rezervního fondu MK. Investiční dotace činily celkem 75 301 tis. Kč, nicméně všechny investiční peníze se muzeu nepodařilo proinvestovat, na rok 2009 mu byla ponechána částka 147 263 Kč z dotace na projekt „Muzeum v přírodě a lidová kultura v nových formách prezentace kulturního dědictví“ a částka 668 Kč z rezervního fondu MK roku 2008 mu zůstala na rok 2009 z dotace na pořízení přístupového systému do areálu Valašského muzea. Dodejme ještě, že v rezervním fondu MK z roku 2006 zůstala nevyčerpaná částka 776 700 Kč z dotace na čističku odpadních vod a studnu na Pustevnách z důvodu nevyřešených majetkoprávních vztahů.

Investiční dotace byly použity na projekt „Muzeum v přírodě a lidová kultura v nových formách prezentace kulturního dědictví“ (spolufinancování – 8 028 tis. Kč, předfinancování – 46 325 tis. Kč), na rekonstrukci havarijního stavu topení ve správní budově a hale (3 543 tis. Kč), na rekonstrukci radnice v Dřevěném městečku (2 054 tis. Kč), na opravu střechy tesařské haly a Kopečkovy vily (989 tis. Kč), na vnější i vnitřní stavební úpravy depozitáře ve Frenštátě pod Radhoštěm (5 550 tis. Kč), na výměnu střešní krytiny prodejny Lidové umělecké výroby a stříkárný (1 531 tis. Kč), na pořízení přístupového systému do areálů (1 164 tis. Kč), na vybavení restaurátorsko-konzervačního pracoviště ve Frenštátě (701 tis. Kč), na pořízení úložných systémů pro sbírkový fond

domácnosti (797 tis. Kč), na pořízení frézky tloušťkovací RTF 630 (238 tis. Kč), na komplet úložného systému depozitáře č. 316a (688 tis. Kč z ISO) a na zabezpečení objektů – depozitář Frenštát (600 tis. Kč z ISO). Z rezervního fondu MK byly vynaloženy investiční prostředky na rekonstrukci topení ve správní budově (částka 345 tis. Kč byla čerpána z rezervního fondu z roku 2006, zůstatek 776 700 Kč v něm zůstal pro další období), na opravu střechy útulny Libušín na Pustevnách, tesařské haly a prodejny Lidové umělecké výroby (1 173 tis. Kč) a na pořízení – doplatek přístupového systému do areálů (870 tis. Kč).

5.3.3 Významné stavební akce

Prostřednictvím programu ISPROFIN 234 110 „Rozvoj a obnova materiálně technické základny státních kulturních zařízení“, resp. podprogramu ISPROFIN 234 112 „Podpora reprodukce majetku státních kulturních zařízení“ se uskutečnily např. následující dvě významné stavební akce:

- a) Libušín na Pustevnách – oprava fasády a zprovoznění kachlových kamen (evid. č. 234 112 – 0273) o celkovém objemu prací ve výši cca 2,8 mil. Kč

V této stavební akci se konkrétně jednalo o provedení nátěru fasádního pláště budovy Libušín vč. venkovních částí oken, výbrusu, opálení a montáž a demontáž lešení (1 946 090 Kč), o provedení výměny poškozených dřevěných konstrukcí prvků krovu, ochozu a balkonu (338 929 Kč), a také o opravu dvou kachlových kamen (440 360 Kč) a konečně opravu venkovního kamenného schodiště u hlavního vstupu do objektu vč. opravy přilehlé kamenné zídky (74 621 Kč).

- b) Rekonstrukce dřevěné radnice v Dřevěném městečku (evid. č. 234 112 – 0277) o celkovém objemu prací ve výši cca 2,054 mil. Kč

Bylo provedeno obnažení celého obvodového pláště, demontáž všech elektrorozvodů, EPS a EZS, realizovala se impregnace celého objektu, sanace všech dřevěných prvků a jejich ošetření metodou bandážování a dotvarování, statické zajištění a podepření nosných prvků vkládanou sloupkovou konstrukcí spojenou s nosným obvodovým pláštěm dřevěným klínováním.

Díky finančním prostředkům uvolněným MK v rámci podprogramu ISPROFIN 234 114 „Podpora záchrany, obnovy a revitalizace kulturních památek – EHP/Norsko“ např. byla

dokončena výstavba nových objektů, tj. hospody s kupeckým krámem a porážkou ze Zdechova, školy z Velkých Karlovic – Miloňova, kostela z Huslenek v areálu Valašské dědiny; byly přesunuty objekty obytného domu z Nového Hrozenkova č. 60 a formanské usedlosti z Velkých Karlovic do nových lokalit; byla v Mlýnské dolině přesunuta zvonička z Dolní Bečvy; byl dostavěn hospodářský objekt z Velkých Karlovic; kovárna z Horní Lidče, obytný dům z Trojanovic a tzv. „Živý dům“ se na konci roku 2008 nacházely před svým dokončením; s časovým předstihem byla dokončena modernizace Janíkovy stodoly v Dřevěném městečku; bylo dokončeno vybavení kuchyně a vzduchotechniky ve Vaškově hospodě.

V roce 2008 bylo muzeum zařazeno do Programu záchrany architektonického dědictví dotovaného MK na výměnu šindelových střech vč. impregnace, resp. z tohoto programu mu byla přiznána finanční částka ve výši 500 tis. Kč (v roce 2007 muzeum z programu získalo 1,6 mil. Kč). Výměna šindelové krytiny byla zrealizována na objektech: Stodola z Lidečka, Stodola z Lužné, Chlív z Velkých Karlovic. Bylo pokryto 339 m². V návaznosti na tyto práce byla z finančních prostředků muzea provedena i výměna šindelové krytiny na chalupě a stodole z Valašské Polanky v areálu Valašské dědiny. Následně byly šindelové střešní krytiny v areálech muzea impregnovány olejem Karbolinem extra plus – bylo natřeno celkem 6 354 m² o finančním objemu za práci 266 665 Kč a materiál 303 050 Kč, tj. muzeum na tuto akci vynaložilo dohromady 569 715 Kč.

5.3.4 Možnosti rozvoje finančních zdrojů muzea

Je nesporné, že veškeré stimuly k jakémukoliv rozvoji vyžadují jednak kvalifikované odborné zázemí, tzv. know-how a jednak pochopitelně dostatečné množství finančních prostředků. Stále více se ukazuje, že Valašské muzeum nebude moci v budoucnu existovat bez podpory cílených dotačních a grantových titulů, které mu umožní uskutečnit potřebné množství naplánovaných akcí – ať už v oblasti stavebně-investiční, tak na poli zlepšování péče o sbírkové předměty a všechny doklady hmotného i nehmotného kulturního dědictví, výzkumně-dokumentačním a dalších odborných projektů atd. I přes poměrně vysoký počet investičních akcí vázaných na norské finanční zdroje se v roce 2008 muselo muzeum potýkat s omezenými finančními možnostmi z dalších grantových projektů zřizovatele, které omezují nebo neumožňují realizaci některých akcí, jiné dokonce zůstávají již několik let nere realizovány.

Každoročním problémem se stává náročná a finančně nákladná údržba střešního fondu muzea, který zahrnuje desítky šindelových krytin, jejichž životnost je omezená, což ve svém důsledku způsobuje nutnost investování značných finančních prostředků.

S ohledem na současnou situaci a výhledy ekonomicko-politického rozvoje kultury v naší zemi i na globální trendy vztahu ekonomiky a kultury bude důležitost vytváření dalších finančních zdrojů pro památku v budoucnosti nepochybně stále větší. Nelze totiž předpokládat zvýšení dotací veřejných rozpočtů do oblasti kulturního dědictví a nelze ani spoléhat na zachování současné výše financování. Na straně druhé budou ekonomické potřeby kulturních památek zcela jistě narůstat.

Základním doporučením pro organizaci je nespoléhat se na jistotu omezených či snižujících se veřejných dotací a být aktivní a cílevědomě usilovat o rozvoj vlastních příjmů a snižovat tak svoji závislost na nedostatečných veřejných zdrojích a zvyšovat svou odolnost v rizikovém vnějším prostředí. To by mělo být stěžejním úkolem managementu muzea. Je však třeba i pamatovat na to, že rozvoj vlastních zdrojů by neměl být smyslem práce muzea – nelze totiž dosahovat kladného ekonomického efektu na úkor rozvoje některých jiných oblastí.

Organizace se může např. pokusit o zlepšení fundraisingu, měla by se zabývat otázkou možnosti získávání finančních prostředků z fondů EU, i když toto je asi spíše úkolem pro zřizovatele, neboť ten je schopen zaměstnat potřebný proškolený personál k tomu, aby mohl vyhotovit administrativně náročné žádosti o granty.

Nezanedbatelným zdrojem příjmů a nástrojem pro vytváření trvalé návštěvnické základny památky mohou být např. i různé kluby přátel a členské programy apod.

6 PROBLEMATIKA KOMPENZACE VEŘEJNÉHO ZÁJMU DE LEGE FERENDA

V souvislosti s problémem kompenzace veřejného zájmu a dalšími spornými otázkami památkové péče je bezpochyby důležité nejprve vysvětlit nezbytnost potřeby zcela nového památkového zákona v jejím celku. Klíčovým zádrhelem spravedlivé aplikace legislativního rámce péče o památky v praxi je radikální změna společenské a politické situace po roce 1989 – v rámci majetkoprávních převodů a restitucí došlo v 90. letech k privatizaci podstatné části památkového fondu, zapsaného do ÚSKP ČR, a tím pádem ke změně elementárního ekonomického prostředí jeho existence. Faktem zůstává, že dosavadní zákon č. 20/1987 Sb. představuje věcně na svou dobu pokrokový právní předpis, avšak z pohledu ekonomického konzervuje majetkoprávní poměry, které byly charakterizovány vyvlastněním většiny nemovitých a movitých památkových objektů v 50. letech a tak i převahou veřejnoprávního vlastnictví nad soukromým. Ačkoliv byl několikrát novelizován a byly z něj vypuštěny rozsáhlé pasáže vymezující „socialistické vztahy“, je dnes omezena jeho schopnost vytvářet dostatečně účinné právní prostředí ochrany všech složek památkového fondu, resp. nedává logický rámec k uplatnění legislativních nástrojů pro hájení veřejného zájmu na úseku památkové péče, zejména pak nástrojů v oblasti podpory a motivace soukromých vlastníků památkových objektů. Snížená účinnost a vymahatelnost ochrany kulturních památek podle dodnes platné zákonné úpravy souvisí také se změnami, kterými prošel od roku 1989 celý náš právní řád. Konstatujeme tedy, že zde existuje určitá neprovázanost zákona č. 20/1987 Sb. s ostatními právními normami; a především malá návaznost věcných aspektů v rámci památkové legislativy a ekonomických nástrojů jejího prosazování.⁶⁶ Samozřejmě, že z hlediska uvedených aspektů se jeví přijetí nové právní úpravy památkové péče v ČR jako naprosto nutné. Tato úprava by měla reagovat na současné ekonomické a sociální trendy a nastavit optimální podmínky pro péči o památky na základě dosavadních zkušeností získaných nejen u nás, ale i v zahraničí.

Snad každá diskuse či text na téma ochrany památkového fondu se vždy zaobírá otázkami

⁶⁶ *Daňové a finanční nástroje podpory aktérů památkové péče – Náměty na úpravu a inspirace vyspělými zeměmi* [online]. 2008 [cit. 2010-4-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.vmp.cz/cs/odborna-cinnost/z-ministerstva-kultury/>>.

typu: Co se má vlastně chránit a proč? Kdo to má chránit a proč? A především jak a za co?! Právě ona poslední otázka za co, je jedním z největších úskalí současného památkového zákona i nové zákonné normy.

Jak už víme, kompenzace veřejného zájmu na úseku památkové péče se praktikují prostřednictvím tří kategorií nástrojů – finančních nástrojů, daňových nástrojů a dalších kompenzačních nástrojů. V podstatě se dá říci, že se každá kategorie těchto nástrojů vyznačuje určitými problémy a nedostatky. Soudobý systém kompenzací obzvláště nereflektuje změny plynoucí z nově přijatých zákonů v oblasti správní i daňové, a nejen proto je třeba, aby náhrady jinak a lépe upravil nový památkový zákon. Zdá se rozhodně účelné zjednodušit systém daňových úlev, rozšířit okruh adresátů přímých finančních podpor a další kompenzace na propagaci památek, památkových rezervací a zón.⁶⁷

Velmi dlouho si vlastníci nemovitostí, které sice nejsou kulturními památkami, ale nalézají se v území památkových rezervací nebo zón, stěžují, a to právem, že řada omezení, která je jim na základě zákona ukládána obdobně jako vlastníkům památek, jim není nijak kompenzována. Nový památkový zákon by se tedy měl tímto tématem zabývat, resp. mělo by dojít k zavedení možnosti takových vlastníků žádat o nenárokovou přímou finanční podporu z veřejných rozpočtů. Pokud se tak nestane, může se ČR dostávat do rozporu se závazky vyplývajícími z čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně architektonického dědictví ve spojení s čl. 1 tamtéž – smluvní strany této úmluvy jsou povinny poskytovat finanční podporu na údržbu a restaurování architektonického dědictví na jejich území; podmínkou přitom není, aby konkrétní prvek architektonického dědictví byl kulturní památkou.⁶⁸

Nelze také samozřejmě nezdůraznit, že stávající nevyhovující stav hraničí s porušením ústavního principu rovnosti subjektů v právech a povinnostech před zákonem (zákon zvýhodňuje vlastníky památek ve srovnání s příslušnými vlastníky nepamátek) a s porušením principu obsaženého v čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, který stanoví, že nucené omezení vlastnického práva je mimo jiné možné jen za náhradu. Vady v normativně-právní rovině a případné žaloby k Ústavnímu soudu a k např. Evropskému

⁶⁷ *Hodnocení dopadů regulace (Regulatory Impact Assessment RIA) pro nový památkový zákon doplněné na základě připomínkového řízení* [online]. 2008 [cit. 2010-4-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-dedictvi/pamatky/2008-10-22-RIAvkadvladyl.pdf>>.

⁶⁸

soudu pro lidská práva apod. jsou více než dostatečnou výzvou ke změně.

Lze dále uvažovat o zjednodušení konstrukce osvobození od daně z nemovitostí u kulturních památek, které by mělo být nově vázáno pouze na skutečnost, že nemovitost je kulturní památkou, aniž by bylo nutné prokazovat další skutečnosti.

Předpokládá se, že dojde k úpravě okruhu prací, které jsou zařazeny mezi práce se sníženou sazbou DPH. Tato změna je předpokládána v návaznosti na revizi směrnice Rady 2006/112/ES, kterou jsou národní legislativy vázány a která v současné době nepřipouští aplikaci snížené sazby daně na opravy památek a objektů památkové péče z titulu služeb s vysokým podílem lidské práce.

Další možností jsou daňové asignace. Z fiskálního hlediska je daňová asignace dalším zdrojem financování památkových objektů. Oproti státním dotacím se zde veřejné prostředky vybrané státem přerozdělí, nikoliv parlamentním schválením rozpočtu, nýbrž rozhodnutím jednotlivých poplatníků. I když nelze popírat komplikace, které by zavedení daňových asignací přineslo, v případě, že by se o jejich uzákonění uvažovalo, je nutno počítat s tím, že mezi jejich příjemci by byly i osoby, které spravují kulturní památky. Jejich vymezení by bylo předmětem další diskuse.

ZÁVĚR

Závěrem zdůrazněme stěžejní skutečnosti a výstupy této práce.

Je nepochybné, že ideálním řešením je, když si na sebe památka vydělá svým provozem sama. Druhým vhodným modelem záchrany památky je vnitřní dotování obnovy a provozu památky z ostatních disponibilních zdrojů výdělku vlastníka. V obou případech jde o vnitřní soběstačnost.

Možnosti dosáhnout určitého druhu vnější podpory se pak liší podle typu vlastnického subjektu, podle umístění památky a zejména podle druhu jejího využití. Celá situace je nesmírně nepřehledná.

Stav a množství objektů vyžadujících více či méně nákladnou obnovu neumožňuje spoléhat pouze na přímou finanční podporu ze strany státu, ale tíha financování památkové péče musí být rozložena na více subjektů a hlavně na odlišné typy subjektů – od státu přes soukromé vlastníky, uživatele, sponzory, veřejnoprávní korporace jako jsou kraje a obce až k občanským sdružením či nadacím.

Je třeba si však především uvědomit, že i kdyby bylo k dispozici neomezeně financí, nedá se zachránit jediná památka, pokud není někdo, kdo se jí ujme a kdo o ni začne pečovat.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografické publikace:

- [1] CZUMALO, V. et al. *Péče o architektonické dědictví: Sborník prací I. díl Vybrané kapitoly k tématu péče o stavební a umělecké památky*. 1. vyd. Praha: Idea servis, 2008. 201 s. ISBN 978-80-85970-59-3.
- [2] HEROUT, J. *Jak poznávat kulturní památky*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1986. 336 s. ISBN 23-004-86.
- [3] JURNÍKOVÁ, J. et al. *Správní právo: Zvláštní část*. 6. dopl. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2009. 399 s. ISBN 978-80-245-1309-6.
- [4] KESNER, L. *Marketing a management muzeí a památek*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2005. 304 s. ISBN 80-247-1104-4.
- [5] MATOUŠKOVÁ, A. et al. *Sborník statí o kultuře v letech 2004 – 2009*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo kultury, 2009. 283 s. ISBN 978-80-86310-88-6.
- [6] PAVLÍČEK, V., HŘEBEJK, J. *Ústava a ústavní řád České republiky – Komentář, 1. díl Ústavní systém*. 2. dopl. a rozš. vyd. Praha: Linde, 1998. 772 s. ISBN 80-7201-110-3.
- [7] PEK, T. *Financování provozu, údržba a obnova památek: Díl I. Prostředí a souvislosti*. 1. vyd. Praha: Oeconomica, 2007. 116 s. ISBN 978-80-245-1309-6.
- [8] PEK, T. *Stavební památky: Specifika přípravy a financování jejich obnovy, údržby a provozu*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2009. 216 s. ISBN 978-80-7357-462-8.
- [9] PEKOVÁ, J. et al. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3. aktual. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
- [10] SMAHEL, R. *Valašské muzeum v přírodě*. 2. vyd. Praha: Osveta Profil, 1982. 160 s. ISBN 70-060-82.
- [11] VOJTOVÁ, L. *Ochrana a regenerace kulturních hodnot v území*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. 206 s. ISBN 80-210-4165-X.

- [12] ZÍDEK, M., KLUSOŇ, J. *Zákon o státní památkové péči a jeho prováděcí předpisy s komentářem*. 1. vyd. Praha: ABF – Arch, 2005. 248 s. ISBN 80-86905-10-1.

WWW stránky – elektronická monografie:

- [13] BELZOVÁ, A. *Finanční příspěvky na obnovu kulturních památek ze státního rozpočtu* [online]. [cit. 2009-11-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.casopisstavebnictvi.cz/clanek.php?detail=347>>.
- [14] *Centrální evidence sbírek – Sbíрка Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm* [online]. [cit. 2010-1-8]. Dostupný z WWW: <<http://ces.mkcr.cz/cz/psb.php?idpsb=653>>.
- [15] *Daňové a finanční nástroje podpory aktérů památkové péče – Náměty na úpravu a inspirace vyspělými zeměmi* [online]. 2008 [cit. 2010-4-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.vmp.cz/cs/odborna-cinnost/z-ministerstva-kultury/>>.
- [16] DOUSEK, J. et al. *Průvodce památkovou péčí (Liberecký kraj)* [online]. 2004 [cit. 2009-11-17]. Dostupný z WWW: <http://www.kraj-lbc.cz/public/prvodce5_844368805b.pdf>.
- [17] *Hodnocení dopadů regulace (Regulatory Impact Assessment RIA) pro nový památkový zákon doplněné na základě připomínkového řízení* [online]. 2008 [cit. 2010-4-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-dedictvi/pamatky/2008-10-22-RIAvelkadovladyl.pdf>>.
- [18] *Informace ke specializovaným programům na obnovu kulturních památek realizovaných na úseku památkové péče Ministerstva kultury* [online]. [cit. 2009-11-10]. <http://files.hsrch.webnode.cz/200000453-3615038091/Ministerstvo_kultury.doc>.
- [19] JURNÍKOVÁ, Jana. *Problematika památkové péče na komunální a regionální úrovni* [online]. 2003 [cit. 2009-11-17]. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/s/2003/0047/konz_2.html>.
- [20] *Moderní obec: Kdo získá titul Historické město roku 2009?* [online]. [cit. 2010-3-26]. Dostupný z WWW:

- <[http://moderniobec.ihned.cz/index.php?p=C00000_d&&article\[id\]=40827910&article\[area_id\]=10005000](http://moderniobec.ihned.cz/index.php?p=C00000_d&&article[id]=40827910&article[area_id]=10005000)>.
- [21] *Napříč hranicemi a kulturami – Program Kultura (2007 – 2013)* [online]. [cit. 2010-3-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.institutumeni.cz/res/data/005/000587.pdf>>.
- [22] *Národní památkový ústav – Financování památkové péče v České republice* [online]. [cit. 2009-11-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.npu.cz/pp/dokum/ppclanky/ppcl05/ppcl051223financ/>>.
- [23] NOVÁK, Z. *Tak nám vrátili památkový zákon, paní Řeřichová* [online]. 2002 [cit. 2009-11-9]. Dostupný z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/s/2002/0014/konz.html>>.
- [24] *Příručka vlastníka kulturní památky „Kulturní památky a péče o ně“* [online]. [cit. 2010-3-10]. Dostupný z WWW: <http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-dedictvi/pamatky/navod-na-reseni-zivotnich-situaci/Bro_ura_-_listopad_07_II_2_.doc>.
- [25] *Regionální operační programy* [online]. [cit. 2010-3-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/810a501c-e85f-4e99-92f3-d1824296f1d4/Regionalni-operacni-programy>>.
- [26] *Rozhodnutí referátu kultury Okresního úřadu Vsetín pro určení ochranného pásma* [online]. [cit. 2010-2-8]. Dostupný z WWW: <http://iispp.npu.cz/mis_public/searchDocument.htm?search=vala%C5%A1sk%C3%A9muzeum+v+p%C5%99%C3%ADrod%C4%9B&binding=0>.
- [27] ŘEŘICHOVÁ, D. *Historické město je mostem mezi minulostí a současností (Veřejná správa)* [online]. [cit. 2010-3-26]. Dostupný z WWW: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/casopisy/s/2006/15/tema1.html>>.
- [28] *Slovníček základních pojmů* [online]. 2006 [cit. 2009-11-15]. Dostupný z WWW: <<http://reg424.unas.cz/article.php?id=28>>.
- [29] *Tisková zpráva č. 14/2010 ze dne 18. 2. 2010 – Rožnov má 17 101 obyvatel* [online]. [cit. 2010-3-1]. Dostupný z WWW: <<http://www.roznov.cz/14-2010-roznov-ma-17-101-obyvatel>>.

- [30] *Ústřední seznam kulturních památek ČR – MonumNet* [online]. [cit. 2010-1-8]. Dostupný z WWW: <<http://monumnet.npu.cz/monumnet.php>>. **tab**
- [31] *Výroční zpráva Ministerstva kultury za rok 2008* [online]. [cit. 2009-11-15]. Dostupný z WWW: <http://www.mkcr.cz/assets/ministerstvo/vyrocnizpravy/mkcr_vz2008.doc>.
- [32] *Základní informace – město Rožnov pod Radhoštěm* [online]. [cit. 2009-12-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.roznov.cz/zakladni-informace-mesto>>.
- [33] *Zřizovací listina Valašského muzea v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm* [online]. [cit. 2009-12-29]. Dostupný z WWW: <<http://www.vmp.cz/cs/odborna-cinnost/z-ministerstva-kultury/>>.

Zásady pro jednotlivé programy:

- [34] Zásady Ministerstva kultury České republiky pro užití a alokaci státní finanční podpory v Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón.
- [35] Zásady pro užití neinvestičních prostředků z rozpočtu Ministerstva kultury stanovených pro Havarijní program.
- [36] Zásady pro užití neinvestičních prostředků z rozpočtu Ministerstva kultury stanovených pro program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností.
- [37] Zásady pro užití neinvestičních prostředků z rozpočtu Ministerstva kultury stanovených pro program Podpora pro památky UNESCO.

Právní předpisy:

- [38] Listina základních práv a svobod.
- [39] Ústava České republiky.
- [40] Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.
- [41] Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů.
- [42] Vyhláška Ministerstva financí ČR č. 12/1993 Sb. ze dne 18. prosince 1992, kterou se provádějí některá ustanovení zákona České národní rady č. 338/1992 Sb. o dani z nemovitostí.

- [43] Vyhláška Ministerstva kultury č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon České národní rady č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Usnesení vlády:

- [44] Usnesení vlády České republiky ze dne 22. února 1995 č. 110 k Programu záchrany architektonického dědictví.
- [45] Usnesení vlády České republiky ze dne 25. března 1992 č. 209 k Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón.
- [46] Usnesení vlády České republiky ze dne 25. března 1992 č. 209 k Programu regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón.
- [47] Usnesení vlády České republiky ze dne 16. července 1997 č. 426 o Programu restaurování movitých kulturních památek.

Písemnosti Valašského muzea v přírodě:

- [48] Údaje k účetní závěrce 31. 12. 2008.
- [49] Rozpočet 2008.
- [50] Výroční zpráva 2007.
- [51] Výroční zpráva 2008.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČNR	Česká národní rada.
ČR	Česká republika.
ČSR	Československá republika.
DHM	Dlouhodobý hmotný majetek.
DIČ	Daňové identifikační číslo.
DNM	Dlouhodobý nehmotný majetek.
DPH	Daň z přidané hodnoty.
EHP	Evropský hospodářský prostor.
EPS	Elektronický požární systém.
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje.
EU	Evropská unie.
EZS	Elektronický zabezpečovací systém.
CHKO	Chráněná krajinná oblast.
IČ	Identifikační číslo.
ISO	Integrovaný systém ochrany movitého kulturního dědictví.
ISPROFIN	Integrovaný systém programového financování.
MK	Ministerstvo kultury.
MPR	Městská památková rezervace.
MPZ	Městská památková zóna.
NPÚ	Národní památkový ústav.
OkÚ	Okresní úřad.
OSN	Organizace spojených národů.
PSČ	Poštovní směrovací číslo.
RIA	Hodnocení dopadů regulace.

SHS ČMS Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska.

UNESCO Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu.

ÚSKP Ústřední seznam kulturních pmátek.

VPR Vesnická památková rezervace.

VPZ Vesnická památková zóna.

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Seznam novelizací zákona o státní památkové péči	15
Tab. 2. Přehled kulturních památek města dle ÚSKP.....	48
Tab. 3. Základní identifikační údaje o příspěvkové organizaci a jejím zřizovateli	50
Tab. 4. Struktura výsledku hospodaření v roce 2008 v Kč	53
Tab. 5. Struktura nákladů v roce 2008 (v tis. Kč).....	54
Tab. 6. Plnění rozpočtu výnosů v roce 2008 (v tis. Kč).....	55

SEZNAM PŘÍLOH

- P I Přehled objektů ve Valašském muzeu v přírodě.
- P II Umístění, popis a prostorová identifikace národní kulturní památky Valašské muzeum v přírodě a Pustevny.

PŘÍLOHA P I: PŘEHLED OBJEKTŮ VE VALAŠSKÉM MUZEU V PŘÍRODĚ.

DŘEVĚNÉ MĚSTEČKO

1. Hlavní vstup do areálu 2. Kostel sv. Anny z Větrkovic 3. Billův měšťanský dům 4. Rožnovská radnice 5. Hostinec u Vašků 6. Kuželna 7. Hospoda Na posledním groši 8. Fojtství z Lidečka 9. Vlčková palírna z Lačnova 10. mostek přes potůček se sochou sv. Jana Nepomuckého 11. Sýpka z Prostřední Suché 12. Soukenické stodůlky ze Štramberka 13. Sýpka z Heřmanic 14. Janíkova stodola 15. soubor klátových úlů 16. Zvonička z Horní Lidče 17. Kříž 18. Komorní amfiteátr 19. východ z areálu 20. Furgon

MLÝNSKÁ DOLINA

1. Vozovna z Ostravice 2. Zvonička z Dolní Bečvy 3. Kovárna z Horní Lidče 4. Lisovna oleje z Brumova 5. Valcha z Velkých Karlovic 6. Mlýn z Velkých Karlovic 7. Pila z Velkých Karlovic 8. Hospodářský objekt z Velkých Karlovic 9. Hamr z Ostravice 10. Obytný dům z Trojanovic 11. Živý dům

VALAŠSKÁ DĚDINA

1. Polygonální stodola z Hodslavic 2. Pajta z jižního Valašska 3. Koliba z Černé hory 4. Chalupa z Velkých Karlovic - Miloňova 5. Chalupa bezzemka z Leskovce 6. Chalupa ze Študlova 7. Blinkova chalupa z Horní Bečvy - Janinovy lúky 8. Sušárna ovoce ze Seninky 9. Chalupa z Lužné 10. Komora ze Seninky 11. Zvonice z Lužné 12. Stánisko - dům z Karolinky Rákošového 13. Škola z Velkých Karlovic - Miloňova 14. Hospoda s kupeckým krámem ze Zděchova 15. Šturalova pasekářská usedlost z Velkých Karlovic - Podtátého 16. Evangelický toleranční kostel z Huslenek 17. Chalupa z Prlova 18. Větrný mlýn z Kladník 19. Dům s podsírkem a sklepem z Velkých Karlovic - Jezerného č. 37 20. Dům s chlévem a podsírkou z Valašské Polanky 21. Kovárna z Lutoniny 22. Obytný dům z Nového Hrozenkova čp. 10 23. Chalupa z Nového Hrozenkova čp. 536 24. Chalupa z Nového Hrozenkova čp. 205 25. Chalupa z Nového Hrozenkova čp. 60 26. Chalupa z Velkých Karlovic Jezerného čp. 38 27. Fojtství z Lidečka

Zdroj: Valašské muzeum v přírodě

**PŘÍLOHA P II: UMÍSTĚNÍ, POPIS A PROSTOROVÁ
IDENTIFIKACE NÁRODNÍ KULTURNÍ PAMÁTKY VALAŠSKÉ
MUZEUM V PŘÍRODĚ A PUSTEVNY.**

Název	Valašské muzeum v přírodě
Popis	areál tvořený budovami a jinými nemovitými objekty na pozemcích vymezených prostorovými identifikačními znaky, včetně těchto pozemků
Prostorové identifikační znaky	
Okres	Vsetín
Obec	Rožnov pod Radhoštěm
<i>Katastrální území</i>	<i>Rožnov pod Radhoštěm</i>
Pozemky, parcelní čísla	stavební parcely: 368/1, 368/3, 985, 986, 987, 988, 1040, 1073, 1615, 1616, 1654, 1655, 1656, 1657, 1658, 1659, 1660, 1661, 1662, 1663, 1664, 1665, 1899, 1927, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938, 1939, 1940, 1941, 1942, 1943, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2149, 2736, 2737, 2738, 3513, 3514, 3515/1, 4218, 4294, 4295, 4296, 4297, 4299, 4340, 4350, 4368, 4369, 4370
	pozemkové parcely: 1474/1, 1474/4, 1474/6, 1474/7, 1497/1, 1497/2, 1497/3, 1503/1, 1503/2, 1503/3, 1503/4, 1503/5, 1503/6, 1505/1, 1505/2, 1505/3, 1508/1, 1508/2, 1508/3, 1508/4, 1508/5, 1508/6, 1508/7, 1509/2, 1509/3, 1510, 1511, 1512/1, 1512/2, 1514/1, 1514/2, 1519/1, 1519/2, 1559/3, 1560/2, 1579, 1581/1, 1581/2, 1581/3, 1588, 1590/1, 1590/2, 1591/1, 1591/2, 1592/2, 1592/3, 1592/4, 1592/5, 1592/6, 1592/7, 1595, 1596, 1597, 1600, 1602/1, 1602/2, 1602/3, 1602/4, 1617/1, 1618/1, 1618/2, 1622, 1623, 1628/1, 1628/2, 1631, 1632, 1633, 1634, 1638/1, 1640/1, 1640/2, 1640/3, 1641, 1647/1, 1647/2, 1647/4, 1647/5, 1647/6, 1648/2, 1648/3, 1652, 1653, 1654/1, 1654/2, 1655, 1657, 1659, 1663, 1666, 1672, 1673, 1678, 1679, 3616/1, 3616/2 (část), 3616/4, 3620/1, 3620/2, 3622/1, 3622/2, 3690/1 (část), 3720
<i>Katastrální území</i>	<i>Tylovice</i>
Pozemky, parcelní čísla	1171/2, 1172, 1173/2, 1174/1, 1174/2, 1174/4, 1175, 1176, 1177, 1178/1, 1197/1 (část), 1197/2, 1197/4, 1198/1 (část), 1199, 1200, 1201, 1205, 1206, 1207, 1208, 1209, 1210/4, 1223, 1224, 1225, 1226, 1227, 1228, 1229, 1230, 1231, 1232, 1233, 1234, 1235, 1236, 1237, 1238, 1239, 1240, 1241, 1242, 1243, 1244, 1245, 1246, 1247/1, 1247/2, 1248, 1249, 1250, 1251, 1252, 1253, 1254, 1255, 1258, 1259, 1260, 1261/1, 1261/2, 1262, 1263, 1264, 1265/1, 1265/3, 1265/10, 1266, 1267, 1268, 1269, 1270, 1271, 1272, 1273, 1274, 1275, 1276, 1277, 1278, 1279, 1280, 1281, 1282, 1283, 1284, 1285, 1286, 1287, 1288, 1289, 1290, 1291, 1292, 1293, 1294, 1295, 1296, 1297, 1298, 1299, 1300, 1301, 1302, 1303, 1304, 1305, 1306, 1307, 1308, 1309, 1310, 1311, 1312, 1313, 1314, 1315, 1316, 1317, 1318, 1319, 1320, 1321, 1322, 1323/1, 1323/2, 1342, 1343, 1344, 1345

Název	Pustevny
Popis	areál tvořený budovami a jinými nemovitými objekty na pozemcích vymezených prostorovými identifikačními znaky, včetně těchto pozemků
Prostorové identifikační znaky	
Okres	Vsetín
Obec	Prostřední Bečva
Katastrální území	Prostřední Bečva
Pozemky, parcelní čísla	stavební parcely: 342/1, 342/2, 440, 446, 450, 1448
	pozemkové parcely: 2997/4, 2997/16 (část), 2997/28, 2997/29
Budovy, čísla popisná	221, 226

Zdroj: Nařízení vlády č. 262/1995 Sb., o prohlášení a zrušení prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, ve znění pozdějších změn a doplňků